

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo
visokošolskega programa

ANALIZA PRIHODKOV IN ODHODKOV MESTNE OBČINE MARIBOR

Kandidat: Goran Ilić
Številka indeksa: 30533

Mentor: dr. Marko Hočevar

Ljubljana, februar 2009

POVZETEK

Po osamosvojitvi Republike Slovenije je prišlo tudi do sprememb v lokalni samoupravi. S sprejetjem nove slovenske ustave smo ponovno dobili občino kot temeljno enoto lokalne samouprave, kakršno imajo povsod po Evropi in svetu. Lokalna samouprava daje občinam pravico, da urejajo in opravljajo javne zadeve, ki se nanašajo na življenje in delo prebivalcev. Vendar je njihova naloga tudi, da uspešno načrtujejo sredstva za opravljanje svojih nalog in jih učinkovito porabijo. Pri financiranju občinskih nalog so občine samostojne, finančna sredstva pa pridobijo iz lastnih virov, sredstev državnega proračuna v obliki finančne izravnave ter z zadolževanjem. S proračunom občina načrtuje svoje prihodke in odhodke za financiranje tekočih nalog in naložbenih projektov.

Ključne besede: lokalna samouprava, občina, proračun, prihodki občine, odhodki občine.

SUMMARY

After independence of the Republic of Slovenia there were changes in Local Government. Adopting a new Slovenian constitution we get the municipality as the basic unit of local self – government, as they have throughout Europe and the world. Local government gives municipalities the right to regulate the public matters relating to the life and work of residents. However, their mission is also planned that the successful means to carry out their duties and effectively used. In the financing of municipal functions are separate municipalities, however, to obtain funding from its own resources, the state budget in the form of financial compensation and debt. With the budget of municipalities they plan their revenue and expenditure for the current funding priorities and investment projects.

Keywords: local government, municipality, budget, municipal revenue, municipal expenditures.

KAZALO

POVZETEK	ii
SUMMARY	iii
1 UVOD.....	1
2 POJEM LOKALNE SAMOUPRAVE.....	3
2.1 LOKALNA IN SAMOUPRAVNA LOKALNA SKUPNOST	4
2.2 EVROPSKA LISTINA O LOKALNI SAMOUPRAVI	4
2.3 ZAKONSKA UREDITEV LOKALNE SAMOUPRAVE V SLOVENIJI.....	5
3 OBČINA SAMOUPRAVNA LOKALNA SKUPNOST	7
3.1 VRSTE OBČIN	7
3.1.1 Nemestna občina	7
3.1.2 Mestna občina	8
3.1.3 Občina s posebnim statusom	8
3.2 ORGANI OBČINE.....	8
3.2.1 Občinski svet.....	9
3.2.2 Nadzorni odbor.....	9
3.2.3 Župan	10
3.2.4 Občinska uprava	11
3.3 NALOGE OBČINE	11
3.3.1 Izvirne naloge.....	11
3.3.2 Prenesene naloge	12
4 PREMOŽENJE IN FINANCIRANJE OBČINE	13
4.1 VIRI FINANCIRANJA OBČINE	14
4.2 IZRAČUN PRIMERNE PORABE	16
4.3 PRORAČUN IN NJEGOVA SESTAVA	17
4.3.1 Splošni del proračuna.....	17
4.3.2 Posebni del proračuna	19
4.3.3 Načrt razvojnih programov	19
4.4 KLASIFIKACIJA JAVNOFINANČNIH PREJEMKOV IN IZDATKOV.....	20
4.4.1 Ekonomska klasifikacija javnofinančnih prejemkov in izdatkov	20
4.4.2 Institucionalna klasifikacija proračunskih uporabnikov	20
4.4.3 Funkcionalna klasifikacija javnofinančnih odhodkov.....	21
4.4.4 Programska klasifikacija javnofinančnih izdatkov	22
4.5 POSTOPEK PRIPRAVE IN SPREJEMANJA PRORAČUNA	22
4.6 IZVRŠEVANJE PRORAČUNA	22
4.7 POROČANJE IN NADZOR PRORAČUNA	23
5 ANALIZA PRORAČUNA MESTNE OBČINE MARIBOR	24

5.1	PREDSTAVITEV MESTNE OBČINE MARIBOR.....	24
5.2	ANALIZA PRORAČUNA MESTNE OBČINE MARIBOR	25
5.2.1	Analiza prihodkov Mestne občine Maribor.....	25
5.2.2	Analiza odhodkov po ekonomski klasifikaciji Mestne občine Maribor.....	30
5.2.3	Analiza odhodkov po funkcionalni klasifikaciji Mestne občine Maribor	35
5.2.4	Račun finančnih terjatev in naložb.....	40
5.2.5	Račun financiranja.....	42
5.2.6	Načrt razvojnih programov	44
6	ZAKLJUČEK	47
	LITERATURA	49
	VIRI.....	50
	SEZNAM SLIK IN TABEL	51
	SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC	52
	PRILOGE.....	53
	IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA.....	59

1 UVOD

Tema mojega diplomskega dela je analiza prihodkov in odhodkov Mestne občine Maribor. Za to temo sem se odločil, ker je Maribor drugo največje mesto Slovenije, predvsem pa me je kot občana zanimalo, kako se proračun iz leta v leto spreminja ter kakšne so njegove značilnosti.

Mestna občina Maribor je bila ustanovljena 22. 11. 1998, ki leži na stiku treh pokrajin in je gospodarsko, finančno, izobraževalno, kulturno ter trgovsko središče severovzhodne Slovenije. Po podatkih Statističnega letopisa živi na območju Mestne občine Maribor 112.344 prebivalcev in je razmeroma gosto poseljeno. Maribor je bil pred osamosvojitvijo Slovenije gospodarsko zelo razvito mesto, danes pa največ dohodka mestu prinašajo storitvene dejavnosti in industrija. Zelo pa so se razvili tudi trgovina, bančno–finančni sektor ter turizem. Veliko turistov obišče Mariborsko Pohorje, Festival Lent, staro mestno jedro, atrakcija je tudi najstarejša trta na Lentu.

V svojem diplomskem delu bom podrobneje analiziral proračun Mestne občine Maribor, kjer bom prikazal gibanje prihodkov in odhodkov skozi štiriletno obdobje med leti 2005 in 2008. Glede na to, da ima vsaka občina svoje potrebe, značilnosti in interese, bom v diplomskem delu skušal potrditi tezo, da se proračun občine spreminja in s tem prispeva, da vsaka občina po lastnih potrebah in možnostih namenja sredstva za tista področja, ki so za prebivalce občine tako ali drugače koristna in potrebna. Diplomsko delo je razdeljeno na pet poglavij.

V prvem poglavju sem opredelil osnovne pojme, pomembne za razumevanje delovanja občin. Opredelil sem pojem lokalne samouprave in pojem lokalne samoupravne skupnosti. Predstavil bom tudi zakonsko ureditev lokalne samouprave ter glavne značilnosti slovenskih občin.

Drugo poglavje natančneje opisuje občino – samoupravno lokalno skupnost, vrste občin, med katere štejemo nemestne, mestne in občine s posebnim statusom. Predstavil sem tudi organe občin in naloge občin, s katerimi občina poskuša zagotoviti čim bolj kakovostno življenje občanov.

Za boljše razumevanje analize proračuna sem v naslednjem poglavju obravnaval premoženje in financiranje občine. Predvsem sem želel predstaviti, kako se občine financirajo in kateri so viri financiranja. Občine za izvajanje svojih pristojnosti in nalog potrebujejo finančna sredstva, ki jih pridobijo iz lastnih virov, sredstev države in z zadolžitvijo. Zneski primerne porabe se izračunajo po posebni formuli, občinam, ki s prihodki iz glavarine ne morejo kriti primerne porabe, pa dodatna sredstva zagotovi država. Letni načrt prihodkov in odhodkov občine, ki tudi določa način porabe javnih sredstev pa zajema proračun občine. Nato sem skušal predstaviti proračun občine in njegovo sestavo ter klasifikacijo javnofinančnih prejemkov in izdatkov. Proračun občine je temeljno finančno sredstvo, ki vključuje vse razpoložljive prihodke in vse odhodke za financiranje tekočih nalog in naložbenih projektov občine. Sestavljen je iz treh delov, in sicer iz splošnega dela, posebnega dela proračuna ter načrta razvojnih

programov. Opisal sem tudi postopek priprave in sprejemanja proračuna, izvrševanje proračuna ter predstavil poročanje in nadzor proračuna.

V zadnjem poglavju sem najprej na kratko predstavil Mestno občino Maribor, nato pa analiziral posamezne dele proračuna Mestne občine Maribor v letih 2005 do 2008, in sicer sem analiziral stopnjo rasti posameznih postavk ter strukturo posameznih proračunov po letih. V prvem delu sem podrobneje analiziral prihodke Mestne občine Maribor z izračunom stopnje rasti iz leta v leto ter strukturi delež posameznih prihodkov znotraj celotnih prihodkov. Pri analizi odhodkov sem poleg odhodkov po ekonomski klasifikaciji analiziral tudi odhodke po funkcionalni klasifikaciji ter njihov strukturi delež. Prikazal sem tudi proračunski presežek ali primanjkljaj, pa tudi račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja v proučevanem obdobju. Na koncu pa sem še predstavil načrt razvojnih programov. Na podlagi teh analiz bom prišel do podatkov, na podlagi katerih bom postavljene teze lahko potrdil ali ovrgel.

Cilj mojega diplomskega dela je bil tudi dokazati, da se skozi leta vsebina in velikost proračuna Mestne občine Maribor glede na potrebe prebivalstva spreminjata.

2 POJEM LOKALNE SAMOUPRAVE

Značilno za lokalno samoupravo je, da vsebuje teritorialni element (lokalno skupnost), funkcionalni element (svoje lastno delovno področje), organizacijski element (opravljanje nalog neposredno ali po svojih organih), materialno-finančni element (lastna materialna in finančna sredstva) in pravni element (lastnost pravne osebe). Sem pa je treba prišteti še lokalno zavest, ki je pomembna za uresničevanje lokalne samouprave (Vlaj, 2006, str. 15).

Lokalna samouprava je oblika samostojnega urejanja in reševanja življenjskih potreb prebivalstva v določenih, praviloma ožjih krajevnih okvirjih in na organiziran način.

O lokalni samoupravi govorimo, kadar prebivalci lokalne skupnosti upravljajo z lokalnimi zadevami na podlagi posebnega pravnega položaja lokalne skupnosti. Značilno zanjo je, da omogoča in zagotavlja lokalni skupnosti neko stopnjo neodvisnosti, zlasti v razmerju do države. Tak položaj je lokalni samoupravi podeljen s strani države, praviloma z zakonom, ponekod pa že kar z ustavo (Vlaj, 2006, str. 16). Lokalna samouprava je torej le ena izmed oblik samouprave in sicer najvažnejša teritorialna samouprava. Njena značilnost v razmerju do drugih oblik samouprave je v tem, da zajema ljudi, ki prebivajo na določenem teritoriju (Šmidovnik, 1995, str. 28).

Splošna značilnost lokalne samouprave je ideja udeležbe prebivalcev pri odločanju, kar pomeni, da ljudje na nekem ožjem območju sami odločajo o zadovoljevanju svojih potreb in da se država v to ne vmešava. Kot naslednji bistveni element samouprave se posebej izpostavlja, da člani neke samoupravne enote neposredno volijo oziroma izbirajo svoje predstavnike (organe), ki so nosilci upravljanja skupnih nalog (Grafenauer, 2000, str. 37).

Za lokalno samoupravo je značilno (Grafenauer, 2000, str. 38):

- da lokalna samouprava predstavlja način upravljanja (samostojnega, neodvisnega odločanja) skupnih družbenih (javnih) zadev,
- da se dogaja v lokalni skupnosti (enoti),
- da je njen bistveni element, da prebivalci lokalne skupnosti sami volijo (izbirajo svoje predstavnike oziroma organe,
- da ima samoupravna lokalna skupnost oziroma njeni organi svoje pristojnosti, ki so takšne narave, da se lahko z njimi dejansko vpliva na življenje in razvoj v njej,
- da ima lokalna samouprava z državnimi predpisi opredeljen pravni status, ki vključuje tudi lastnost osebe javnega prava.

Značilnost lokalne samouprave je torej v tem, da država prizna lokalnim skupnostim (teritorialnim enotam), da po svojih lastnih organih, na svoj račun, v svojem imenu in samostojno, vendar pod določenim nadzorstvom države, opravljajo znatno število aktivnosti (javnih zadev), ki se nanašajo na zadovoljevanje interesov in potreb lokalnega prebivalstva. Samoupravne lokalne skupnosti (občine, pokrajine) so tiste organizacijske oblike, v katerih se lokalna samouprava uresničuje (Grafenauer, 2000, str. 40).

2.1 LOKALNA IN SAMOUPRAVNA LOKALNA SKUPNOST

Lokalna samouprava je pravni pojem, medtem ko je lokalna skupnost nosilec lokalne samouprave. Lokalna samouprava pomeni pravico do avtonomnega urejanja in opravljanja dela javnih zadev. To pravico dobi lokalna skupnost od države z zakoni in drugimi odločitvami državnih organov.

Pojem lokalna skupnost označuje teritorialno skupnost ljudi, ki svoje skupne potrebe zadovoljujejo s skupnimi dejavnostmi. Lokalna skupnost predstavlja skupnost ljudi na zaokroženem teritorialnem območju, na katerem so ljudje zaradi skupnih interesov pri zadovoljevanju potreb medsebojno povezani. O lokalni skupnosti je mogoče govoriti, kadar je na nekem zaokroženem območju, ozemlju vzpostavljeno tesnejše sodelovanje in povezanost med ljudmi, ki tam živijo (Grafenauer, 2000, str. 15). Pri pojmu lokalne skupnosti obstaja prav tako mnogo definicij, iz katerih lahko za njene bistvene elemente navedemo (Vlaj, 2001, str. 20): določeno ozemlje, ljudi, ki so naseljeni na tem ozemlju, skupne potrebe in interese teh ljudi, dejavnosti za zadovoljevanje teh potreb ter zavest ljudi o skupnosti, ki ji pripadajo.

Če združimo lokalno samoupravo in lokalno skupnost, ki je sociološki pojem, pridemo do samoupravne lokalne skupnosti, ki predstavlja ustavnopravno kategorijo. Kar loči samoupravno lokalno skupnost od sociološkega pojma je to, da mora biti sprejeta oziroma da mora obstajati pravna norma državnega organa, na osnovi katere dobi neko območje status samoupravne lokalne enote in s tem pravno urejen položaj (pravice in obveznosti) v pravnem in političnem sistemu države. Razlika je tudi v tem, da lokalna samoupravna skupnost predstavlja organizacijsko tvorbo, v okviru katere delujejo posebni organi z izvoljenimi predstavniki prebivalcev v njih, poleg tega pa je pri samoupravni lokalni skupnosti tudi ozemlje določeno s pravno normo (Grafenauer, 2000, str. 23). Stane Vlaj (2001, str. 23) razlaga tako: »Lokalna samouprava pri nas pomeni pravico lokalnih skupnosti – občin in širših lokalnih skupnosti – da urejajo in opravljajo v svoji pristojnosti javne zadeve, ki se nanašajo na življenje in delo prebivalcev na njihovem območju. Gre za pravico ljudi v lokalnih skupnostih in lokalnih skupnostih samih, da rešujejo svoje lokalne probleme in imajo lastne dohodke.«

2.2 EVROPSKA LISTINA O LOKALNI SAMOUPRAVI

SE je od vseh drugih evropskih institucij največ storil za razvoj lokalne samouprave v Evropi. Celovitejšo podobo delovanja SE na področju lokalne demokracije dobimo, če sem štejemo tudi dejavnosti Parlamentarne skupščine SE in CLARE, ki prav tako vodita dejavnosti o mnogih zadevah, ki se nanašajo na lokalno demokracijo.

Najpomembnejši dokument, ki ga je sprejel na tem področju, je MELLIS. Listina je poudarila, da je lokalna samouprava bistvena za demokracijo ter vzorec za zakonodajno preoblikovanje v novih demokracijah (Vlaj, 2004, str. 85).

Listina MELLIS je začela veljati 1. septembra 1988, ko so jo ratificirale štiri države. Listina nalaga evropskim državam, ki so jo ratificirale, dolžnost spoštovati določene pogoje, načela in pravila (Vlaj, 2004, str. 88).

Cilj MELLs je zagotoviti skupne evropske standarde za opravljanje in varovanje pravic lokalnih oblasti, ki pomenijo državljanom najbližjo raven uprave, jim omogočajo učinkovito udeležbo pri oblikovanju odločitev, ki se tičejo njihovega vsakdanjega okolja. Listina nalaga podpisnicam izpolnitev temeljnih pravil, ki zagotavljajo politično, upravno in finančno neodvisnost lokalnih skupnosti. Zaradi tega je listina evropski izraz politične volje, ki na ravni lokalnih in regionalnih skupnosti daje vsebino načelom Sveta Evrope, ki jih je od svoje ustanovitve dalje vedno zagovarjal. Odkar je začela veljati, je listina ustvarila odločilen prispevek k varstvu in povečanju splošnih evropskih vrednot (Vlaj, 2004, str. 89).

Načelo subsidiarnosti je splošno načelo institucionalne organizacije, ki teži k dajanju prednosti bazi pred vrhom. MEELS je predvidevala določila Maastrichtskega sporazuma, katerega uvod se zavzema za tesno zvezo med ljudmi Evrope, v kateri se odločitve sprejemajo, kolikor je mogoče blizu državljanom. MELLs določa več meril za razdelitev pooblastil med ravni oblasti. To so: narava zadeve, njena širina, učinkovitost in gospodarnost. Listina tudi jasneje kot drugi dokumenti opredeljuje drugi vidik načela subsidiarnosti, da ima višja oblast dolžnost pomagati nižji, da opravi svoje naloge.

Slovenija je listino podpisala oktobra 1994, 1. 10. 1996 jo je ratificirala in sprejela z zakonom o ratifikaciji (MELLs), veljati pa je začela 1. 3. 1999. Slovenija je listino upoštevala že prej, in sicer pri pripravah ustavnih in zakonskih podlag, za uvedbo lokalne samouprave, tako da so bila načela evropske samouprave tudi podlaga za reformo lokalne samouprave v Sloveniji, ki se je začela s sprejetjem ustave (Ribičič, 2001, str. 115).

2.3 ZAKONSKA UREDITEV LOKALNE SAMOUPRAVE V SLOVENIJI

Uvajanje lokalne samouprave v Sloveniji je temeljilo na Ustavi RS in na zakonu o lokalni samoupravi (ZLS) kot najpomembnejšem zakonu na tem področju. Pravno urejanje lokalne samouprave naj bi temeljilo na načelih evropske lokalne samouprave, ki jih opredeljuje Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave (MELLs) (Vlaj, 2004, str. 67).

Zakonska ureditev lokalne samouprave mora v skladu z ustavnimi določbami zagotoviti lokalni skupnosti njen samoupravni položaj in ji dati možnost, da samostojno ureja svoje delovanje. Država s svojimi predpisi ne sme samovoljno in arbitrarno posegati v samoupravni položaj občin (Vlaj, 2004, str. 67).

Po sprejetju ustave leta 1991 je bila sprejeta vrsta zakonov in drugih predpisov, ki urejajo lokalno samoupravo. Ustavna načela uresničujeta predvsem Zakon o lokalni samoupravi (ZLS) in Zakon o financiranju občin (ZFO).

Zakon o lokalni samoupravi je občinam v izvirno pristojnost dodelil naloge, ki so bistvenega pomena za življenje in delo njenega prebivalstva in se lahko v občini uresničujejo in obvladujejo učinkoviteje kot z državno oblastjo.

Zakon o financiranju občin temelji na načelu, da se občine financirajo predvsem iz lastnih virov, pa tudi iz sredstev državnega proračuna, ki so jim dodeljena v obliki

finančne izravnave in donacij za naložbe zaradi izravnavanja potreb financiranja občinskih nalog in njihovih lastnih zmožnosti (Vlaj 2004, str. 68).

Posamezne sestavine lokalne samouprave ureja še cela vrsta zakonov, med katerimi je treba omeniti:

Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (ZUODO), Zakon o referendumu za ustanovitev občin in Zakon o postopku za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij (ZPUODO), skladno s katerim so bile ustanovljene občine in je bilo določeno njihovo območje.

Lokalne volitve so urejene v Zakonu o lokalnih volitvah. Zakon o lokalnih volitvah je bil sprejet 22. 12. 1993, ureja pa volitve članov občinskih svetov, županov in članov svetov krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti.

Lokalno samoupravo ureja še mnogo drugih pravnih virov, npr. Zakon o prevzemu državnih funkcij, ki ureja razmejitev pristojnosti med državo in občinami, Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), Zakon o državni upravi ter razni drugi zakoni.

Občina pa ureja zadeve iz svoje pristojnosti s splošnimi akti oziroma predpisi in statuti občin, ki vsebujejo temeljna načela za organizacijo in delovanje občine, oblikovanje in pristojnosti občinskih organov, organizacijo občinske uprave in druge statusne določbe. Pomembni pa so tudi poslovniki občinskih svetov in nadzornih odborov ter odloki o ustanovitvi, organizaciji in delovnem področju. Občine z odloki, odredbami, pravilniki in navodili določajo splošna pravna pravila, na podlagi katerih opravljajo naloge iz svoje ter zadeve iz prenesene pristojnosti (Vlaj, 2004, str. 68).

3 OBČINA SAMOUPRAVNA LOKALNA SKUPNOST

Najpogostejša definicija občine je, da je občina temeljna samoupravna lokalna skupnost, kar je navedeno tudi v 2. členu ZLS (1993). Pri občini gre za naravni tip lokalne samoupravne skupnosti, ki si je v razvoju iz »gole« lokalne skupnosti pridobila določen pravni položaj v širši (državni) skupnosti. V zgoraj navedeni definiciji so zajete tri sestavine, značilne za občino (Šmidovnik 1995, str. 63):

- da je občina najvažnejša oziroma glavna oblika lokalne samouprave,
- da je občina oblikovana na podlagi naravne, zgodovinsko nastale lokalne skupnosti, kakršna so naselja in
- da ima občina položaj samoupravnosti, ki jo ureja zakonodaja v posamezni državi.

V Ustavi Republike Slovenije (1991, 139. člen) je občina opredeljena kot samoupravna lokalna skupnost, ki je hkrati tudi edina obvezna samoupravna lokalna skupnost. Na tej podlagi je zakon o lokalni samoupravi opredelil občino kot temeljno lokalno skupnost. Območje občine obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev, hkrati pa mora nuditi pogoje, ki jih določa zakon o lokalni samoupravi; bistveno je tudi, da se na tem območju zagotavlja osnovno preskrbo z življenjskimi potrebščinami, dostop do primarne zdravniške in socialne oskrbe, osnovna šola ter osnovna in prometna komunalna opremljenost.

Občino je mogoče ustanoviti le z zakonom po opravljenem referendumu, s katerim se ugotovi volja prebivalcev. Z zakonom, s katerim se ustanovi nova občina, se določi njeno območje, ime in sedež, število članov pravega občinskega sveta in drugo pomembno za konstituiranje občine (Zakon o lokalni samoupravi, 1993).

Občina kot samoupravna lokalna skupnost ima pravico, da si z lastnimi pravnimi akti ureja notranjo organizacijo in družbena razmerja v občini, seveda v okviru ustave in zakonov (Grad, 1998, str. 107).

3.1 VRSTE OBČIN

Zakon o lokalni samoupravi (1993) predvideva tri vrste občin, in sicer navadno oziroma nemestno občino, mestno občino in občino s posebnim statusom.

3.1.1 Nemestna občina

Občina mora v skladu z zakonom biti sposobna zadovoljevati potrebe in interese prebivalcev občine ter izpolnjevati druge naloge v skladu z zakonom. Po ZLS (1993, 13. člen) je občina to sposobna, če so zagotovljeni naslednji pogoji:

- popolna osnovna šola,
- primarno zdravstveno varstvo občanov (zdravstveni dom ali zdravstvena postaja),

- komunalna opremljenost (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, oskrba z električno energijo),
- poštne storitve,
- knjižnica (splošna ali šolska) in
- prostori za upravno dejavnost lokalnih skupnosti.

ZLS (1993, 13. a člen) določa tudi najmanjše število prebivalcev, in sicer 5000 prebivalcev. Ob ustanovitvi ima lahko občina manj kot 5000 prebivalcev, če gre za ustanovitev nove občine z združitvijo dveh ali več občin. Izjemoma se lahko ustanovi občina, ki ima manj kot 5000, vendar ne manj kot 2000 prebivalcev. To velja v primeru geografskih, obmejnih, narodnostnih, zgodovinskih ali gospodarskih razlogov.

3.1.2 Mestna občina

Na območju mesta se zaradi enotnega prostorskega in urbanističnega urejanja, zadovoljevanja komunalnih potreb in planiranja razvoja ustanovi mestna občina. Mestna občina je gosto in strnjeno naselje ali več naselij, povezanih v enoten prostorski organizem in mestno okolico, ki jo povezuje dnevna migracija prebivalstva. Mesto lahko dobi status mestne občine, če ima najmanj 20.000 prebivalcev in najmanj 15.000 delovnih mest, od tega najmanj polovico v terciarnih in kvartarnih dejavnostih in je geografsko, gospodarsko in kulturno središče svojega gravitacijskega območja. Z zakonom se določita območje in ime mestne občine. Ime mestne občine se določi po imenu mesta, na območju katerega se ustanovi mestna občina (ZLS 16. člen).

3.1.3 Občina s posebnim statusom

Zakon o lokalni samoupravi predvideva tudi občine s posebnim statusom (26. in 27. Člen). Država zagotavlja posebna sredstva za razvoj občin s posebnim statusom. Gre predvsem za občine v obmejnem pasu, za katerih nadaljnji obstoj ima država poseben interes. Posebni status bo tem občinam podelil državni zbor po merilih, ki jih določa zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki je bil sprejet leta 1999 (Vlaj, 2006, str. 149).

3.2 ORGANI OBČINE

Po Zakonu o lokalni samoupravi (ZLS 28. člen) so organi občine pri nas:

- občinski svet
- župan
- nadzorni odbor

Temeljno izhodišče za urejanje razmerij med predstavniškimi in izvršilnimi organi v lokalni samoupravi je določba 3. člena MELLŠ, v skladu s katero prebivalci

samoupravne lokalne skupnosti odločajo o zadevah lokalne samouprave prek svetov, ki so sestavljeni iz članov, ki jih volijo prebivalci na podlagi volilne pravice.

3.2.1 Občinski svet

Občinski svet je najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine in ima 7 do 45 članov, ki jih v skladu s sodobnimi demokratični standardi volijo prebivalci občine neposredno za štiri leta. Občinski svet ima predvsem urejevalno, volilno in nadzorno funkcijo ter funkcijo odločanja o konkretnih zadevah. Njegove temeljne naloge so določene v ZLS, podrobneje pa v občinskih statutih.

V okviru svojih pristojnosti občinski svet (ZLS 1993, 29. člen):

- sprejema statut občine;
- sprejema odloke in druge občinske akte;
- sprejema prostorske in druge plane razvoja občine;
- sprejema občinski proračun in zaključni račun;
- daje soglasje k prenosu nalog iz državne pristojnosti na občino;
- imenuje in razrešuje člane nadzornega odbora ter člane komisij in odborov občinskega sveta;
- nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave glede izvrševanja odločitev občinskega sveta;
- imenuje in razrešuje predstavnike občine v sosvetu načelnika upravne enote;
- odloča o pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja, če ni s tem zakonom drugače določeno;
- imenuje in razrešuje člane sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin;
- odloča o drugih zadevah, ki jih določa zakon in statut občine.

Občinski svet odloča tudi o na občino z zakonom prenesenih zadevah iz državne pristojnosti, če zakon ne določa, da o teh zadevah odloča drug občinski organ.

Svoje odločitve občinski svet sprejema na seji z večino opredeljenih glasov navzočih članov. Seja je sklepčna, če je navzoča večina članov občinskega sveta. Občinski svet ima komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Ustanovi lahko tudi druge komisije in odbore kot svoja delovna telesa, kot svoja posvetovalna telesa pa lahko z odlokom ustanovi krajevne, vaške ali četrtne odbore (ZLS, 1993).

3.2.2 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je najvišji organ nadzora javne porabe v občini. V okviru svoje pristojnosti nadzorni odbor (ZLS, 1993 32. člen):

- opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine;
- nadzoruje namenskost in smotrnost porabe proračunskih sredstev;
- nadzoruje finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev.

Delo nadzornega odbora je javno. Nadzorni odbor je pri svojem delu dolžan varovati osebne podatke ter državne, uradne in poslovne skrivnosti, ki so tako opredeljene z

zakonom, drugim predpisom ali z akti občinskega sveta in organizacij uporabnikov proračunskih sredstev in spoštovati dostojanstvo, dobro ime in integriteto posameznikov.

Nadzorni odbor izdelava o svojih ugotovitvah, ocenah in mnenjih poročilo s priporočili in predlogi. Občinski svet, župan ter organi uporabnikov občinskih proračunskih sredstev so dolžni obravnavati poročilo nadzornega odbora ter upoštevati njegova priporočila in predloge v skladu s svojimi pristojnostmi.

Statut občine določa naloge, postopke, načine dela, oblikovanje, načela za organizacijo dela, obveznosti in pravice občinskih organov v zvezi z delom ter priporočili in predlogi ter javnost dela nadzornega odbora. Nadzorni odbor sprejme v skladu s statutom občine svoj poslovnik (ZLS, 1993, 32. člen).

Člane nadzornega odbora imenuje občinski svet najkasneje v 45 dneh po svoji prvi seji. Svoje naloge opravlja nepoklicno. Strokovno in administrativno pomoč za delo nadzornega odbora zagotavljata župan in občinska uprava (ZLS, 1993, 32. a člen).

3.2.3 Župan

Župan je izvršilni organ občine in občinskega sveta, saj predstavlja in zastopa občino ter predstavlja občinski svet, ki ga sklicuje in vodi brez pravice glasovanja. Župan se lahko sam odloči ali bo svojo funkcijo opravljal poklicno ali nepoklicno. Izvoljen je za mandatno dobo štirih let. Na neposrednih volitvah ga volijo volivci, ki imajo v občini stalno prebivališče. (ZLS 1993).

Njegove funkcije oz. naloge po ZLS so:

- predstavniška (predstavlja občino in občinski svet),
- sklicuje in vodi seje občinskega sveta,
- predlagalna (samo on lahko predlaga občinski proračun in zaključni račun proračuna),
- izvršilna
- predstojniška (je predstojnik občinske uprave in odloča o sporih med organi občinske uprave),
- je varuh zakonitosti v občini
- odloča v upravnih postopkih kot prva ali druga stopnja,
- je član koordinacijskega sosveta pri načelniku upravne enote,
- ima določene naloge v izrednih razmerah,
- opravlja naloge po področnih zakonih (Vlaj, 2004, str. 239).

Poleg župana lahko ima občina enega ali več podžupanov, ki pomagajo županu pri njegovem delu. Podžupana izmed članov občinskega sveta na predlog župana imenuje občinski svet. Podžupan tudi nadomešča župana v primeru njegove odsotnosti ali zadržanosti ter opravlja posamezne naloge, za katere ga župan pooblasti. V primeru, da tako župan kot podžupan ne moreta opravljati svoje funkcije, nadomešča župana član občinskega sveta, ki ga določi župan, sicer pa najstarejši član občinskega sveta. Podžupan v primeru predčasnega prenehanja mandata župana do razpisa nadomestnih volitev opravlja funkcijo župana (ZLS, 1993, 33.a člen).

3.2.4 Občinska uprava

Občinska uprava opravlja upravne, strokovne, pospeševalne in razvojne naloge ter naloge v zvezi z zagotavljanjem javnih služb iz občinske pristojnosti. Občinsko upravo ustanovi občinski svet na predlog župana s splošnim aktom, s katerim določi njene naloge in notranjo organizacijo. Občinsko upravo usmerja in nadzira župan, delo občinske uprave pa vodi tajnik občine, ki ga imenuje in razrešuje župan (ZLS 1993, 49. člen).

V okviru občinske uprave se lahko zagotovi opravljanje vseh upravnih nalog: izdajanje posamičnih upravnih aktov, priprava strokovnih podlag za odločanje župana in občinskega sveta, računovodsko-finančna naloga ter opravljanje nalog komunalnega in inšpekcijskega nadzorstva (Vlaj, 2001, str. 209).

3.3 NALOGE OBČINE

Občina lahko v skladu z zakoni poseduje, pridobiva in razpolaga z vsemi vrstami premoženja, ustanavlja in vodi javna podjetja ter v okviru sistema javnih financ določa svoj proračun (ZLS, 1993, 20. člen). Zakon o lokalni skupnosti določa dve vrsti nalog, in sicer izvirne in prenesene.

3.3.1 Izvirne naloge

Občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena (izvirne naloge), ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom.

Za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev občina opravlja naslednje naloge (ZLS, 1993, 21. člen):

- upravlja občinsko premoženje;
- omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva;
- načrtuje prostorski razvoj, v skladu z zakonom opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov ter zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči;
- ustvarja pogoje:
  - za gradnjo stanovanj in skrbi za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj;
  - izobraževanje odraslih, ki je pomembno za razvoj občine in za kvaliteto življenja njenih prebivalcev;
- v okviru svojih pristojnosti ureja, upravlja in skrbi za lokalne javne službe;
- pospešuje :
  - službe socialnega skrbstva, za predšolsko varstvo, osnovno varstvo otroka in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele;
  - vzgojno-izobraževalno, informacijsko-dokumentacijsko, društveno in drugo dejavnost na svojem območju;
  - razvoj športa in rekreacije;

- kulturnoumetniško ustvarjalnost, omogoča dostopnost do kulturnih programov, zagotavlja splošnoizobraževalno knjižnično dejavnost ter v skladu z zakonom skrbi za kulturno dediščino na svojem območju;
- skrbi za:
  - varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja;
  - požarno varnost in organizira reševalno pomoč;
- ureja in vzdržuje vodovodne in energetske komunalne objekte;
- gradi, vzdržuje in ureja lokalne javne ceste, javne poti, rekreacijske in druge javne površine v skladu z zakonom ureja promet v občini ter opravlja naloge občinskega redarstva;
- opravlja nadzorstvo nad krajevnimi prireditvami;
- organizira:
  - komunalno-redarstveno službo in skrbi za red v občini;
  - pomoč in reševanje za primere elementarnih in drugih nesreč;
  - opravljanje pokopališke in pogrebne službe;
  - občinsko upravo;
- določa prekrške in denarne kazni za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi občine in opravlja inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi ureja zadeve iz svoje pristojnosti, če ni z zakonom drugače določeno;
- sprejema statut občine in druge splošne akte;
- ureja druge lokalne zadeve javnega pomena.

3.3.2 Prenesene naloge

Po predhodnem soglasju občine lahko država z zakonom prenese na občino opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti - prenesene naloge (ZLS, 1993, 24. člen). Prenesene pristojnosti pa so tiste, ki sicer spadajo med naloge državne uprave, pa jih država zaradi organizacijske racionalnosti z zakonom po predhodno pridobljenem soglasju občin prenese nanje (Vlaj, 2001, str. 160).

Gre za :

- lokalne zadeve javnega pomena, ki so v različnih občinah različne;
- lokalne zadeve javnega pomena, ki jih bo področna zakonodaja naložila občinam (nap. Zakon o urejanju prostora, Zakon o šolstvu itd.);
- preneseno področno dejavnost, to je naloge, ki so državne in jih država zaenkrat v soglasju z občino skupaj s sredstvi prenese nanjo. Država pri tem poostreno nadzira strokovnost in primernost opravljenega dela.

Na občino se iz državne pristojnosti prenesejo tiste naloge, ki se lahko bolj učinkovito in racionalno opravljajo v občini, to pa je zlasti na področjih urejanja javnega primestnega prometa, obratovalnega časa gostinskih lokalov, izvajanja nalog na področju posegov v prostor, graditve objektov ter geodetske službe, zagotavljanja javne mreže gimnazij, srednjih in poklicnih šol ter javne zdravstvene službe na sekundarni ravni. Za opravljanje prenesenih nalog država občini zagotavlja ustrezna sredstva (ZLS, 1993, 24. člen

4 PREMOŽENJE IN FINANCIRANJE OBČINE

Lokalne skupnosti so osebe javnega prava s pravico posredovanja, pridobivanja, in razpolaganja z vsemi vrstami premoženja. Premoženje je skupnost premoženjskih pravic in obveznosti, ki pripadajo določenemu subjektu (Vlaj, 2006, str. 174).

Opredelelitev in oblikovanje premoženja lokalnih skupnosti ter zagotovitev trajnih in zadostnih finančnih virov je ena izmed najpomembnejših podlag uresničevanja lokalne samouprave. Ta zahteva izhaja tudi iz temeljnih načel delovanja lokalne demokracije, ki jih je Slovenija sprejela z ratifikacijo Evropske listine o lokalni samoupravi.

Premoženje občine Vilma Milunovič (2001, str. 83) z ekonomskega vidika deli na:

- finančno premoženje (denar, kapitalske naložbe lokalne skupnosti, ...), ki se v glavnem pretaka skozi občinski proračun, ter na
- stvarno premoženje, med katero spadajo občinske premičnine (zaloge, oprema, vozni park) in nepremičnine (zemljišča, stanovanja, šole, vrtci, zdravstveni domovi, lokalne ceste in javne površine, kanalizacijsko omrežje, vodovod, objekti javne športne infrastrukture, ...).

Občina mora za upravljanje svojega premoženja in razpolaganje z njim upoštevati posebna pravila, ki so predpisana v vrsti zakonskih in podzakonskih aktih. Ta pravila so zajeta v naslednjih treh temeljnih načelih (Milunovič, 2001, str. 83):

- načelo dobrega gospodarja, ki zahteva, da se s premoženjem gospodari skrbno in vestno,
- načelo ohranjanja in obnavljanja premoženja, ki se uresničuje z vrsto predpisov ter
- načelo omejenega razpolaganja z občinskim premoženjem, ki naj občanom zagotavlja javne službe in uresničuje dejavnosti, ki so v javnem interesu.

Pri oblikovanju primerne sistema financiranja, ki naj bo podlaga za učinkovito delovanje lokalne samouprave, lahko izhajamo Evropske listine o lokalni samoupravi, po kateri je učinkovit sistem financiranja lokalne samouprave zasnovan na treh elementih:

- vrste davčnih in nedavčnih virov,
- ukrepi in pristojnosti za zagotavljanje ustreznih finančnih virov,
- instrumenti finančne politike.

Sistemskega okvira financiranja občin v Sloveniji opredeljujejo (Milunovič 2001, str. 85):

- ustava Republike Slovenije, ki določa osnovni okvir za urejanje javnih financ lokalne skupnosti,
- zakon o lokalni samoupravi s katerim so postavljena izhodišča za oblikovanje sistema financiranja občin,
- zakon o javnih financah, ki celovito ureja sestavo, pripravo in izvajanje proračuna lokalnih skupnosti,
- zakon o financiranju občin je poseben predpis, ki natančneje opredeljuje splošna ustavna izhodišča in določbe zakona o lokalni samoupravi o financiranju občin,

- zakon o izvrševanju državnega proračuna,
- zakon o računovodstvu.

4.1 VIRI FINANCIRANJA OBČINE

Sistem financiranja občin v naši državi ureja zakon o financiranju občin (ZFO), ki opredeljuje del nalog občin kot zagotovljeno porabo ter druge prihodke, ki morajo biti zajeti v proračunu.

Zakon o lokalni samoupravi opredeljuje, da se občine financirajo iz:

1. lastnih virov
2. sredstev države in
3. z zadolžitvijo

1. Lastni viri občine

Zakon o financiranju občin opredeljuje, da se občine financirajo iz lastnih virov, med katere spadajo davčni in drugi viri, odstopljeni viri ter občinske takse.

➤ Lastni davčni viri

Na podlagi prejšnjega ZFO (1994) so občinam iz naslova davkov pripadali različni prihodki za financiranje porabe občine, med katerimi je bil najpomembnejši prihodek iz dohodnine – občinam je pripadlo 35% dohodnine. Poleg tega so občinam pripadali davek od premoženja, davek na dediščine in darila, davek na dobitke iger na srečo, davek na promet nepremičnin ter drugi davki in dajatve, določene z zakonom (Milunovič, 2001, str. 87). Po novem zakonu prihodki iz dohodnine v višini 35% ne spadajo pod prihodke občin iz naslova davkov, ampak občine prihodke iz dohodnine dobijo kot odstopljene vire. Novost zakona je tudi v tem, da občinam pripadeta davek na plovila in davek na nepremičnine. Do uvedbe davka na nepremičnine občinam pripadejo prihodki od nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) in prihodki od davkov od nepremičnega premoženja po zakonu, ki ureja davke občanov (ZFO-1, 2006, 36. člen). Ker zakon o davku na nepremičnine predvidoma ne bo sprejet še vsaj kakšno leto, imajo prihodki od NUSZ in prihodki od davkov od nepremičnega premoženja v proračunu pomembno vlogo.

➤ Drugi lastni viri

Med druge lastne vire financiranja občine spadajo prihodki od samopriskpevka, takse, globe, koncesijske dajatve, plačila za storitve lokalnih javnih služb in drugi, če je tako določeno z zakonom. Ti prihodki pripadajo občini v višini, ki je določena v aktu o njihovi uvedbi. Prihodki občine so tudi prihodki od stvarnega in finančnega premoženja občine, prejete donacije in transferni prihodki iz državnega proračuna in sredstev skladov Evropske unije.

➤ Odstopljeni viri

Na podlagi zakona o izvrševanju državnega proračuna za posamezno leto se določi obseg prihodkov za posamezno občino (prihodki iz glavarine), ki se občinam odstopi

iz naslova prihodkov iz dohodnine in drugih davkov, in sicer v skupni višini skupne primerne porabe občin, ki je ugotovljena kot vsota primernih porab vseh občin.

➤ **Občinske takse**

Občina lahko z odlokom predpiše vrsto in višino občinske takse za uporabo javnih površin za prirejanje razstav in zabavnih prireditev, oglaševanje na javnih mestih, parkiranje na javnih površinah, uporabo javnega prostora za kampiranje in za druge zadeve, če tako določa zakon.

2. Finančna izravnava države

Občinam, ki zaradi slabše razvitosti nimajo dovolj sredstev, da bi zagotovile izvajanje nujnih nalog, država zagotovi dodatna sredstva, ki jim pravimo finančna izravnava. Država zagotavlja občinam finančno izravnavo v taki višini, da znaša javna poraba na prebivalca v povprečju najmanj 90 odstotkov povprečne porabe na prebivalca v Sloveniji.

Pozitivna stran sistema finančne izravnave je v popravku razlik razpoložljivih prihodkov posamezne občine za izvajanje lokalnih zadev javnega pomena, ki bi se sicer morala izenačevati s sistemom donacij šibkejšim občinam. Negativna stran finančne izravnave je, da so z zagotovljeno finančno izravnavo občine demotivirane za krepitev davčne osnove in za ustvarjanje drugih lastnih prihodkov. V Sloveniji je po starem zakonu nad 90% občin prejelo finančno izravnavo, po novem zakonu jih finančno izravnavo prejme le še približno 50%. Kljub temu, da se je delež občin s finančno izravnavo zmanjšal, to pomeni, da so lokalne skupnosti močno odvisne od države (Milunovič, 2001, str. 89).

3. Zadolževanje občin

Občina z zadolževanjem pridobiva sredstva za izvajanje svojih nalog, predvsem pa za financiranje razvoja. Zadolži se lahko z izdajo vrednostnih papirjev ali z najetjem posojil, praviloma samo v državi.

Zakon o financiranju občin (10. člen) pravi da se občina lahko zadolži le v obsegu, ki skupaj z obstoječim stanjem dolgov ne presega 20% realiziranih prihodkov v letu pred letom zadolževanja brez prejetih donacij in transference prihodkov iz državnega proračuna za investicije in če odplačilo glavnice in obresti v posameznem letu odplačila ne preseže 5% realiziranih prihodkov.

Poleg omenjenega se lahko občina zadolžuje tudi za financiranje investicij na področju osnovnega šolstva, stanovanjske gradnje, oskrbe z vodo in javne infrastrukture za ravnanje z odpadno vodo ter investicij, ki so sofinancirane iz sredstev skladov Evropske unije, če odplačilo glavnice in obresti v posameznem letu ne preseže dodatnih 3% realiziranih prihodkov in kadar doba odplačevanja ni daljša od ekonomske življenjske dobe investicije. V dovoljeni obseg zadolževanja se štejejo lizingi, blagovni krediti in vsakršna druga oblika pogodbenega razmerja, ki pomeni dejansko zadolžitev in katere posledica je odplačevanje obveznosti iz občinskega proračuna (ZFO, 2006, 10. člen).

Občina za zadolževanje potrebuje soglasje ministrstva za finance, kar pa pomeni poseganje države v avtonomnost lokalne skupnosti. Skrb centralne oblasti za obseg zadolževanja občin je razumljiva, saj država prevzema obveznosti kreditno nesposobnih občin pri zagotavljanju njenih zakonskih obveznosti (Milunovič, 2001, str. 90).

4.2 IZRAČUN PRIMERNE PORABE

Od leta 1999 je v Sloveniji začel veljati spremenjeni sistem financiranja občin, ki je občinam omogočil večjo avtonomnost pri odločanju glede na dotedanji sistem »zagotovljene porabe«. Dosedanji sistem »zagotovljene porabe« je zamenjal pojem »primerne porabe«. Primerna poraba je povprečen obseg sredstev, ki zagotavlja občini osnovo za financiranje ustavnih in zakonskih nalog skupaj z nujnimi sredstvi za investicijske naloge. Določi jo Državni zbor republike Slovenije ob sprejemu državnega proračuna kot povprečni znesek v obliki glavarine. Primerna poraba posamezne občine se izračuna odvisno od površine občine, dolžine lokalnih cest, števila prebivalstva, mlajših od 15 let in starejših od 65 let, z določenimi popravki za posebnosti (Milunovič, 2001, str. 86).

Podlaga za izračun primerne porabe za vsako občino je »povprečnina«, to je znesek, ki ga določi Državni zbor z zakonom o izvrševanju proračuna. Znesek primerne porabe za posamezno občino se določil s posebno formulo (ZFO-1, 2006, 13. člen) :

$$PPi = (0,61 + 0,13*Ci + 0,06*Pi + 0,16*Mi + 0,04*Si)*P*Oi$$

Pri tem je:

- P*Pi* – primerna poraba občine,
- C*i* – razmerje med dolžino lokalnih cest in javnih poti na prebivalca v posamezni občini in dolžino lokalnih cest in javnih poti na prebivalca v celotni državi,
- P*i* – razmerje med površino občine na prebivalca in površino države na prebivalca,
- M*i* – razmerje med deležem prebivalcev občine, mlajših od 15 let, v celotnem prebivalstvu občine in povprečjem teh deležev v državi na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja primerna poraba občine,
- S*i* – razmerje med deležem prebivalcev, starejših od 65 let, v celotnem prebivalstvu občine in povprečjem teh deležev v državi na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja primerna poraba občine,
- P – povprečnina,
- O*i* – število prebivalcev v občini.

Ministrstvo za finance izračuna povprečni znesek primerne porabe na prebivalca v RS (to je glavarina) tako, da se skupna primerna poraba vseh občin v danem letu deli s številom prebivalcev v RS. Nato ministrstvo izračuna prihodek občine iz naslova glavarine, oziroma znesek dohodnine, ki občini pripada. Če je izračunani prihodek iz naslova glavarine manjši od izračunane primerne porabe, se občini dodelijo sredstva za finančno izravnavo iz državnega proračuna. Če prihodek iz naslova glavarine

preseže znesek primerne porabe za več kot 15%, se presežki nad 15% zmanjšajo za 50% (Čok, 2007, str. 10).

Poleg sredstev za finančno izravnavo se občinam zagotavljajo dodatna sredstva iz državnega proračuna, predvsem za sofinanciranje izvajanja posameznih nalog in programov, investicij in skupnega opravljanja nalog občinske uprave.

4.3 PRORAČUN IN NJEGOVA SESTAVA

Proračun je normativni akt, ki zajema letni načrt prejemkov in izdatkov javne porabe občine v tekočem letu in določa način porabe javnih sredstev. Občinski proračun se sprejme z odlokom. Z vsebinskega vidika je občinski proračun temeljni instrument izvajanja politike in temeljni finančni instrument, s katerim občina opredeljuje opravljanje svojih temeljnih nalog (Milunovič, 2001, str. 90).

Proračun lokalne skupnosti je temeljno finančno sredstvo, ki vključuje vse razpoložljive prihodke in vse odhodke za financiranje tekočih nalog in naložbenih projektov občine. Župan občine je tisti, ki je v celoti odgovoren za pripravo in izvrševanje proračuna, zakonitost in namenskost porabe proračunskih sredstev. Sam proračun pa sprejema najvišji organ lokalne skupnosti občinski svet (Vlaj, 2001, str. 177).

Občinski svet mora sprejeti proračun v roku, ki omogoča uveljavitev proračuna s 1. januarjem leta, na katero se proračun nanaša. Pomembna novost, ki jo uvaja nov zakon o javnih financah, je prehod na večletno proračunsko planiranje, kar zagotavlja spremljanje delovanja oziroma doseganja ciljev s povezavo preteklega in prihodnjega obdobja. Večletni načrti razvojnih programov in finančni načrti ne nadomeščajo proračuna, ampak ga dopolnjujejo. Načrt razvojnih programov občine so po veljavni zakonodaji sestavljeni za obdobje najmanj štirih let. Kot obvezen del proračuna je ta dokument uveden s proračunom za leto 2001 (Milunovič, 2001, str. 92). Od leta 2002 dalje je s 13.a členom ZJF (1999) občinam omogočeno, da lahko sprejemajo proračun za dve naslednji leti, vendar samo znotraj mandatnega obdobja. Sprejemanje proračunov za dve leti omogoča uveljavitev dolgoročnejšega planiranja, kar je zlasti pomembno pri načrtovanju razvojnih nalog, ki jih ni mogoče realizirati v enem proračunskem letu.

Zakon o javnih financah določa, da je proračun sestavljen iz splošnega dela, posebnega dela in načrta razvojnih programov. V nadaljevanju bom vsakega na kratko predstavil.

4.3.1 Splošni del proračuna

Splošni del proračuna mora biti občinskemu svetu predložen po ustrezni vsebini in strukturi. Pripravljen mora biti posebej po ekonomski klasifikaciji, ki nam pove, kaj se iz proračuna plačuje (odhodki) in kaj v proračun prihaja (prihodki) in posebej po

funkcionalni klasifikaciji, ki določa, da mora biti splošni del izkazan po najmanj desetih že omenjenih področjih, torej z dvomestnimi števili.

Sestavljajo ga skupna bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja (ZJF, 1999, 11. člen)

1. Bilanca prihodkov in odhodkov

Ta bilanca prikazuje celotne prihodke in odhodke v določenem proračunskem obdobju.

Med prihodke štejemo:

- davčne prihodke, ki zajemajo tudi prispevke (določeni so z državnimi in občinskimi predpisi. Med njih spadajo davek na dohodek in dobiček, davki na premoženje, domači davki na blago in storitve),
- nedavčne prihodke (so nepovratni in nepoplačljivi tekoči prihodki občine, med katere štejemo prihodke iz naslova udeležbe na dobičku, prihodke od obresti, prihodke od upravljanja z občinskim premoženjem, upravne takse in denarne kazni),
- kapitalske prihodke (so prihodki od prodaje občinskega materialnega in nematerialnega premoženja),
- prejete donacije (so tisti tekoči in kapitalski prihodki, ki so nepovratna plačila ter prostovoljna nakazila sredstev iz domačih ali mednarodnih virov),
- transferne prihodke (so prihodki iz drugih javnih blagajn).

Za odhodke pa se štejejo:

- tekoči odhodki (plače in drugi izdatki zaposlenim, prispevki delodajalcev za socialno varnost, izdatki za blago in storitve, plačila domačih in tujih obresti, rezerve),
- tekoči transferi (subvencije, transferi posameznikom in gospodinjstvom ter neprofitnim organizacijam in ustanovam, drugi tekoči domači transferi, transferi v tujino),
- investicijski odhodki (nakup in gradnja osnovnih sredstev),
- investicijski transferi (investicijski transferi proračunskim uporabnikom in pravnim ter fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki in plačila sredstev v proračun Evropske unije).

2. Račun finančnih terjatev in naložb

V računu finančnih terjatev in naložb prikazujemo prejemke, ki vključujejo prejeta sredstva od vrnjenih posojil in od prodaje kapitalskih deležev ter izdatke, med katere štejemo vsa porabljenaa sredstva danih posojil in porabljenaa sredstva za nakup kapitalskih deležev.

3. Račun financiranja

V tem računu se izkazujejo odplačila dolgov in zadolževanje, ki je povezano s financiranjem proračunskega primanjkljaja v bilanci prihodkov in odhodkov, presežkov izdatkov nad prejemki v računu finančnih terjatev in naložb ter s financiranjem odplačil dolgov v računu financiranja. V računu financiranja se

prav tako izkazujejo načrtovane spremembe denarnih sredstev na računih proračuna v proračunskem letu.

4.3.2 Posebni del proračuna

Posebni del proračuna predstavlja vsebino porabe proračunskih uporabnikov. V skladu z 10. členom ZJF (1999) posebni del proračuna sestavljajo finančni načrti neposrednih uporabnikov.

Finančni načrt neposrednega uporabnika (ZJF, 1999, 3. člen) je akt neposrednega uporabnika, s katerim so predvideni njegovi prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki za eno leto.

Neposredni uporabniki pripravijo predlog svojega finančnega načrta in obrazložitev predloga finančnega načrta, ki mora vsebovati (ZJF, 1999, 16. člen):

- predstavitev ciljev, strategij in programov na posameznem področju,
- zakonske in druge podlage, na katerih temeljijo predvidene strategije in programi,
- usklajenost ciljev, strategij in programov z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja in proračunskim memorandumom,
- izhodišča in kazalce, na katerih temeljijo izračuni in ocene potrebnih sredstev,
- druga pojasnila, ki omogočajo boljše razumevanje predlaganih strategij in programov,
- poročilo o doseženih ciljih in rezultatih strategij in programov s področja neposrednega uporabnika za obdobje prvega polletja tekočega leta.

4.3.3 Načrt razvojnih programov

Načrt razvojnih programov je tretji del proračuna, ki odraža razvojno politiko občine na področju državnih pomoči in investicijskih izdatkov občine za naslednja štiri leta oziroma do zaključka projekta. Ta načrt je v tem času še toliko bolj pomemben, ker predstavlja osnovo za sprejetje programov, ki se sofinancirajo iz sredstev evropskih skladov.

Načrt razvojnih programov sestavljajo letni načrti oziroma plani razvojnih programov neposrednih uporabnikov. V njem se izkazujejo načrtovani izdatki proračuna za investicije in državne pomoči v prihodnjih štirih letih, ki so razdelani po (ZJF, 1999, 12. člen):

- posameznih programih neposrednih uporabnikov,
- letih, v katerih bodo izdatki za projekte ali programe bremenili proračune prihodnjih let,
- virih financiranja za celovito izvedbo projektov ali programov.

Pri pripravi skupnega načrta razvojnih programov je treba upoštevati (ZJF, 1999, 22. člen):

- da mora biti posamezen program ali projekt neposrednega uporabnika usklajen z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja in s proračunskim memorandumom;
- da mora biti posamezen investicijski projekt ali program neposrednega uporabnika v skladu s predpisano metodologijo za izdelavo investicijske dokumentacije in potrjen najmanj na ravni predinvesticijske zasnove in
- merila in način uporabe meril za izbiro med konkurenčnimi programi ali projekti.

Predlog načrta razvojnih programov mora biti usklajen s predlogi finančnih načrtov neposrednih uporabnikov.

4.4 KLASIFIKACIJA JAVNOFINANČNIH PREJEMKOV IN IZDATKOV

Pomembno področje na ravni lokalnih javnih financ je izkazovanje proračunskih prihodkov in odhodkov, saj moramo pri sestavi proračuna upoštevati različne klasifikacije prejemkov in izdatkov med katere sodijo:

- ekonomska klasifikacija,
- institucionalna klasifikacija,
- funkcionalna (COFOG) in
- programska klasifikacija.

4.4.1 Ekonomska klasifikacija javnofinančnih prejemkov in izdatkov

Ekonomska klasifikacija izkazuje javnofinančne prihodke in odhodke ter prikazuje, kaj se plačuje iz proračunskih sredstev in je temelj strukture proračuna. Določa jo Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (1999), ki je objavljen v Uradnem listu.

V skladu z 1. členom pravilnika se v enotnem kontnem načrtu uporablja naslednja členitev:

- razredi (oštevilčeni so z enomestno številko) - določenih je 9,
- skupine (oštevilčene so z dvomestno številko),
- podskupine (oštevilčene so s trimestno številko),
- konti (oštevilčeni so s štirimestno številko),
- podkonti (oštevilčeni s šestmestno številko).

Uporabniki enotnega kontnega načrta določajo nadaljnjo členitev v skladu s predpisi in svojimi potrebami.

4.4.2 Institucionalna klasifikacija proračunskih uporabnikov

Ta klasifikacija nam pove, kdo porablja proračunska sredstva. To pomeni, da se javnofinančni prejemki in izdatki prikazujejo po neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikih.

V Odredbi o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (2001) je navedeno, da so neposredni uporabniki (3. člen):

- občinski organi ali organizacije, občinska uprava, ki so ustanovljeni z zakonom, občinskim odlokom ali drugim pravnim aktom,
- ožji deli občin, ki so pravne osebe.

Poleg neposrednih uporabnikov občinskega proračuna poznamo tudi posredne uporabnike. V skladu s 4. členom Odredbe o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov se za posredne uporabnike štejejo pravne osebe, ki:

- so organizirane v pravno organizacijski obliki kot javni zavodi, agencije in javni skladi, katerih ustanovitelj je občina,
- izvajajo javno službo, dejavnost v javnem interesu ali druge naloge, s katerimi se izvajajo javne funkcije,
- sredstva za financiranje pridobivajo iz državnega ali občinskih proračunov,
- so javni zavodi, agencije in javni skladi, katerih ustanovitelj so posredni uporabniki.

Neposredne in posredne uporabnike občina določi na podlagi institucionalne klasifikacije in se jih vpiše v register, ki ga vodi Ministrstvo za finance.

4.4.3 Funkcionalna klasifikacija javnofinančnih odhodkov

Funkcionalna klasifikacija je določena z Odredbo o funkcionalni klasifikaciji javnofinančnih izdatkov (2000), prikazuje razdelitev javnofinančnih izdatkov po posameznih funkcijah občine. Ta klasifikacija omogoča mednarodne primerjave, saj je skladna z mednarodno COFOG klasifikacijo.

Funkcionalna klasifikacija se deli na področja:

- 01 – javna uprava,
- 02 – obramba,
- 03 – javni red in varnost,
- 04 – gospodarske dejavnosti,
- 05 – varstvo okolja,
- 06 – stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj,
- 07 – zdravstvo,
- 08 – rekreacija, kultura in dejavnost neprofitnih organizacij, združenj, društev in drugih institucij,
- 09 – izobraževanje,
- 10 – socialna varnost.

Področja, oddelki in pododdelki funkcionalne klasifikacije so vnaprej predpisani in jih občina ne more sama spreminjati. Vsi javnofinančni izdatki morajo biti razvrščeni v deset področij, lahko pa so znotraj teh območij razvrščeni v ustrezne oddelke in pododdelke funkcionalne dejavnosti.

4.4.4 Programska klasifikacija javnofinančnih izdatkov

Določena je v pravilniku o programski klasifikaciji izdatkov občinskega proračuna. V njej so določena področja proračunske porabe in glavni programi ter podprogrami.

Programska klasifikacija se uporablja pri pripravi predlogov občinskih proračunov in finančnih načrtov neposrednih uporabnikov ter pri njihovem izvrševanju. V skladu s 3. členom tega pravilnika se izdatki občinskih proračunov in finančnih načrtov neposrednih uporabnikov po programski klasifikaciji razvrščajo v:

- področja proračunske porabe (21 področij) so področja, na katerih občina deluje oziroma nudi storitve in v katera so, upoštevaje delovna področja neposrednih uporabnikov, razvrščeni izdatki v finančnih načrtih neposrednih uporabnikov
- glavne programe (59 glavnih programov), ki imajo določene splošne cilje, s katerimi se izvajajo cilji področja proračunske porabe in na katerega se nanašajo kazalci učinkovitosti ter uspešnosti.
- podprograme, ki jih je 119 in imajo jasno določene specifične cilje in kazalce učinkovitosti ter uspešnosti in z njim se izvajajo cilji glavnega programa.

4.5 POSTOPEK PRIPRAVE IN SPREJEMANJA PRORAČUNA

Zakon o javnih financah ZJF (1999, 13. člen) predpisuje, da mora župan v 30-ih dneh po predložitvi državnega proračuna Državnemu zboru RS predložiti občinskemu svetu:

- predlog občinskega proračuna z obrazložitvami,
- program prodaje občinskega finančnega in stvarnega premoženja za prihodnje leto z obrazložitvami,
- predloge finančnih načrtov javnih skladov in agencij, katerih ustanovitelj je občina, z obrazložitvami in
- predloge predpisov občine, ki so potrebni za izvršitev predloga občinskega proračuna.

Občinski svet mora sprejeti proračun v roku, ki omogoča uveljavitev proračuna s 1. januarjem leta, na katero se proračun nanaša. Sprejet proračun župan predloži Ministrstvu za finance v roku 30 dni od sprejetja občinskega proračuna in sicer mu pošlje odlok o proračunu, splošni in posebni del proračuna ter načrt razvojnih programov z obrazložitvami. Če proračun ni sprejet pred začetkom leta, na katerega se nanaša, sprejme župan odločitev o začasnem financiranju občine in o tem obvesti občinski svet in nadzorni odbor, odločitev pa se objavi v uradnem glasilu in lahko traja največ tri mesece. Poslovanje v tem času je omejeno na tekoče naloge in onemogoča pripravo in izvajanje novih projektov in naložb (ZJF, 1999).

4.6 IZVRŠEVANJE PRORAČUNA

Fazi priprave in sprejema sledi faza izvajanja občinskega proračuna, ki zajema pravila in postopke za prevzemanje obveznosti, roke in postopke plačil iz proračuna,

določitev porabnikov proračunskih sredstev, prerazporejanja proračunskih sredstev, začasnega zadržanja občinskega proračuna in druge postopke. Župan je za izvajanje občinskega proračuna odgovoren občinskemu svetu.

Izvajanje proračuna je opredeljeno v vrsti predpisov s področja javnih financ, ki opredeljujejo postopke in način porabe proračunskih sredstev. Predpisana je vrsta obveznih dokumentov, kot so (Milunovič, 2001, str. 93):

- načrt nabav in gradenj,
- načrt delovnih mest in finančnih načrtov neposrednih uporabnikov,
- načrt prilivov in odlivov,
- mesečno načrtovanje plačilne sposobnosti proračuna do zakonsko predpisanih rokov plačil.

K izvajanju proračuna spada tudi rebalans proračuna, ki pomeni ponovno usklajevanje prejemkov in izdatkov proračuna ter njegovo ponovno uravnoteženje. Rebalans sprejme občinski svet na predlog župana, praviloma po enakem postopku, ki je določen za sprejem proračuna. Posebej je opredeljeno oblikovanje proračunske rezerve, ki deluje kot proračunski sklad. Sredstva proračunske rezerve se uporabljajo za financiranje izdatkov za odpravo posledic naravnih nesreč, kot so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, močan veter, toča, suša, druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile in ekološke nesreče. V sredstva proračunske rezerve se izloča del skupno doseženih letnih prejemkov proračuna v višini, ki je določena s proračunom, vendar največ do višine 1,5% prejemkov proračuna (ZJF, 1999, 49. člen).

4.7 POROČANJE IN NADZOR PRORAČUNA

Zakon o javnih financah obvezuje župana, da poroča občinskemu svetu o polletnem izvajanju proračuna, ki zajema pregled prvih šest mesecev poslovanja in hkrati ocenjuje izvajanje proračuna do konca leta. Poročilo vsebuje (ZJF, 1999, 63. člen):

- poročilo o realizaciji prejemkov, izdatkov, presežku ali primanjkljaju, zadolževanju in oceno realizacije do konca leta;
- podatke o vključitvi novih obveznosti v proračun, prenosu namenskih sredstev iz proračuna preteklega leta, plačilu neporavnanih obveznosti iz preteklih let, prerazporejanju proračunskih sredstev, spremembi neposrednih uporabnikov med letom, uporabi sredstev proračunske rezerve, izdanih in unovčenih poroštvih ter izterjanih regresnih zahtevkih iz naslova poroštev;
- razlago glavnih odstopanj v primerjavi s sprejetim proračunom in
- predlog potrebnih ukrepov.

S poročilom o izvajanju proračuna seznanjamo javnost, kako in za kaj trošimo davkoplačevalska sredstva. Zato je spremljanje učinkovitosti in zakonitosti porabe proračunskega denarja, za katerega je na občinski ravni pristojen nadzorni odbor. Poleg nadzornega odbora porabo proračunskih sredstev nadzirata še Računsko sodišče Republike Slovenije in Ministrstvo za finance, ki opravlja upravnostrokovni nadzor. Občine so dolže organizirati tudi notranji finančni nadzor na podlagi izhodišč, ki jih občinam predpiše minister za finance, zanj pa je odgovoren župan (Milunovič, 2001, str. 95).

5 ANALIZA PRORAČUNA MESTNE OBČINE MARIBOR

5.1 PREDSTAVITEV MESTNE OBČINE MARIBOR

Maribor (nemško Marburg an der Drau) je drugo največje mesto v Sloveniji in središče Mestne občine Maribor, ki leži na 274 nadmorske višine. Maribor ima nadvse ugodno lego na križišču pomembnih evropskih poti, ob reki Dravi, med Pohorjem, Kozjakom in Slovenskimi goricami, med Dravsko dolino in Dravskim poljem (Mestna občina Maribor 2008).

Sedež Mestne občine Maribor je na ulici heroja Staneta 1 v Mariboru, njen župan pa je Franc Kangler. Vsaka občina ima svoj statut, ki je njen temeljni splošni pravni akt. Statut občine je neke vrste osebna izkaznica občine, v katerem je predstavljena občina s svojim ozemljem oziroma naselji, imenom, sedežem, grbom zastavo in pečatom. Mestna občina Maribor je temeljna samoupravna lokalna skupnost, ki obsega območja mesta Maribor in naslednja naselja: Brestrnica, Celestrina, Dogoše, Gaj nad Mariborom, Grušova, Hrastje, Hrenca, Jelovec, Kamnica, Košaki, Laznica, Limbuš, Malečnik, Maribor, Meljski Hrib, Metava, Nebova, Pekel, Pekre, Počehova, Razvanje, Ribniško selo, Rošpoh – del, Ruperče, Srednje, Šober, Trčova, Vinarje, Vodole, Vrhov Dol, za Kalvarijo, Zgornji Slemen – del, Zrkovci (Statut MOM 1. in 4. člen).

Maribor je univerzitetno in metropolitansko mesto. Je središče slovenske Štajerske in sedež statistične regije - Podravske regije ter vzhodne kohezijske regije. Je gospodarsko, finančno, upravno, izobraževalno, kulturno in trgovsko središče severovzhodne Slovenije. V mestu je vrsta institucij nacionalnega pomena.

Zavzema površino 147,5 km², na katerih živi 119.071 prebivalcev. Območje Mestne občine Maribor je razdeljeno na 11 mestnih četrti in 6 krajevnih skupnosti. Pravno je razdelitev opredeljena v Odloku o razdelitvi Mestne občine Maribor na mestne četrti in krajevne skupnosti (MUV št. 22/96) in Odloku o spremembah in dopolnitvah odloka o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih (MUV št. 10/2000).

Mestne četrti so: Koroška vrata, Center, Ivan Cankar, Studenci, Magdalena, Tavor, Nova vas, Tezno, Pobrežje, Brezje-Dogoše-Zrkovci in Radvanje.

Med krajevne skupnosti se štejejo: Krajevna skupnost Brestrnica – Gaj, Krajevna skupnost Kamnica, Krajevna skupnost Malečnik Ruperče, Krajevna skupnost Razvanje, Krajevna skupnost Limbuš ter Krajevna skupnost Pekre. Sredstva za financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestna občina Maribor zagotavlja iz sredstev proračuna (Statut MOM 2008).

Maribor je bil pred osamosvojitvijo Slovenije gospodarsko zelo razvito mesto, zato je bil val stečajev ob prehodu na tržno gospodarstvo velik udarec. Danes največ dohodka mestu prinašajo storitvene dejavnosti in industrija. V zadnjih letih se je zelo razvila trgovina (zrasli so številni novi nakupovalni centri) in bančno - finančni sektor. Vedno pomembnejši je turizem. Veliko turistov obiše Mariborsko Pohorje, Festival

Lentu, staro mestno jedro, številne vinorodne griče, atrakcija je tudi najstarejša trta na Lentu. Znan pa je tudi mestni park, v katerem deluje mestni Akvarij in terarij.

5.2 ANALIZA PRORAČUNA MESTNE OBČINE MARIBOR

V tem poglavju diplomske naloge bom analiziral proračun Mestne občine Maribor, primerjal bom plane proračunov, ki se pripravljajo pred začetkom leta, na katerega se proračun nanaša, in sicer za obdobje od leta 2005 do 2008.

Pri analizi proračuna bom podrobneje analiziral prihodke in odhodke po ekonomski klasifikaciji. Skušal bom ugotoviti, kakšna je stopnja rasti glede na prejšnjo leto in kakšen je njihov strukturni delež v proučevanjem obdobju. Pri analizi odhodkov bom dodal še analizo odhodkov po funkcionalni klasifikaciji in prav tako njihovo strukturo.

Nato bom še prikazal, kolikšen je bil proračunski presežek oz. primanjkljaj Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008. Skozi petletno obdobje bom še analiziral drugi in tretji del splošnega dela proračuna, in sicer račun finančnih terjatev in naložb pri katerem se izkazujejo prejeta sredstva od vrnjenih posojil, prodaje kapitalskih deležev in kupnine iz naslova privatizacije ter vsa sredstva danih posojil, nakup kapitalskih deležev in poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije. Nato bom predstavil še račun financiranja pri katerem se izkazuje odplačevanje dolgov in zadolževanje, ki je povezano s financiranjem salda bilance prihodkov in odhodkov ter finančnih terjatev in naložb. Na koncu bom pa še na kratko predstavil načrt razvojnih programov.

5.2.1 Analiza prihodkov Mestne občine Maribor

V tabeli 1 so prikazane stopnje rasti prihodkov Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008, in sicer rasti iz leta v leto ter povprečna letna stopnja rasti prihodkov. Iz tabele 1 je razvidno, da so načrtovani skupni prihodki iz leta v leto naraščali, in sicer za 2,4% v letu 2006 v primerjavi z letom poprej, 13,3% leta 2007 v primerjavi z letom 2006 in za 5,1% v proračunskem letu 2008, če jih primerjamo s prihodki leta 2007. V proučevanem obdobju je bila povprečna letna stopnja rasti 6,9%, kar pomeni, da so prihodki iz leta v leto naraščali.

Najpomembnejši prihodki so davčni prihodki, ki so iz leta v leto naraščali in sicer v povprečju za 6%. Znotraj davčnih prihodkov so imeli davki na dohodek in dobiček ter davki na premoženje dokaj enakomerno rast, medtem ko so se domači davki na blago in storitve drastično zmanjšali v letu 2007 glede na leto poprej, in sicer za 59,6%, kar je posledica spremembe načina vplačevanja in evidentiranja okoljskih dajatev zaradi odvajanja odpadnih voda in odlaganja odpadkov. Do leta 2007 so obe okoljski dajatvi vplačevali v celoti v občinski proračun nato pa v državni proračun. Sredstva so se evidentirala v občinskem proračunu kot transferni prihodki prejeti iz državnega proračuna za investicijske projekte.

Tabela 1: Stopnje rasti prihodkov Mestne občine Maribor v letih 2005 do 2008.

VRSTE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV	S 06/05	S 07/06	S 08/06	Povp. stopnja rasti v %
1. DAVČNI PRIHODKI	2,8	8,4	6,8	6,0
Davki na dohodek in dobiček	5,5	14,7	4,9	8,3
Davki na premoženje	0,4	3,7	6,9	3,7
Domači davki na blago in storitve	-17,3	-59,6	86,4	3,2
2. NEDAVČNI PRIHODKI	3,2	7,9	-1,3	3,3
Udeležba na dobičku in dohodki od premož.	-14,8	7,2	1,2	-2,1
Takse in pristojbine	2,4	-33,0	-25,5	-18,7
Denarne kazni	1,5	48,0	4,8	18,1
Prihodki od prodaje blaga in storitev	-6,9	-7,4	-62,7	-25,6
Drugi nedavčni prihodki	36,7	8,8	-3,0	14,2
3. KAPITALSKI PRIHODKI	-21,5	1,4	58,0	12,6
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	154,9	53,8	14,6	74,5
Prih. od prodaje zemljišč in neopred. dolg. sred.	-38,4	-19,4	90,9	11,0
4. PREJETE DONACIJE	179,1	-29,5	-76,4	24,4
Prejete donacije iz domačih virov	2078,2	-29,5	-76,4	657,5
Prejete donacije iz tujine	-100,0	/	/	-100,0
5. TRANSFERNI PRIHODKI	28,1	104,0	-20,9	37,0
Transforni prih. iz drugih javnofinančnih institucij	28,1	42,4	-53,5	5,7
Prejeta sred. iz držav. prorač. iz sred. prorač. EU	/	/	54,3	54,3
6. PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE	105,0	9,3	-6,6	35,9
Prejeta sredstva iz prorač. EU za strukturno politiko	105,0	7,7	-5,3	35,8
Prejeta sredstva iz drugih evropskih institucij	/	/	-100,0	-100,0
SKUPAJ PRIHODKI	2,4	13,3	5,1	6,9

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leto 2005 do 2008 (Priloga 1).

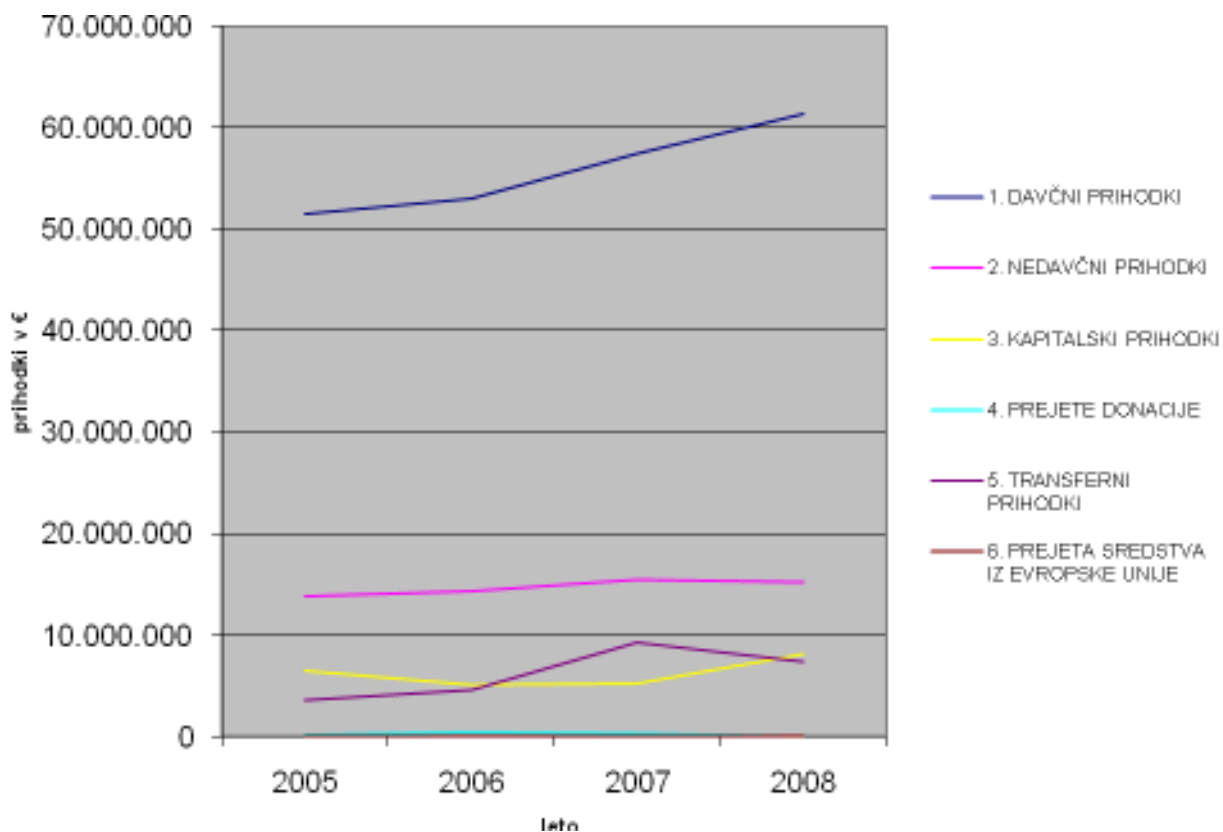
Tudi nedavčni prihodki so vsako leto naraščali, in sicer v povprečju za 3,3%, razen v letu 2008, ko so se zmanjšali za 1,3% glede na leto 2007. V povprečju so naraščale vse postavke nedavčnih prihodkov, razen prihodkov iz naslova taks in pristojbin ter prihodki od prodaje blaga in storitev, ki so padale iz leta v leto. K rasti nedavčnih prihodkov sta najbolj prispevali postavka prihodkov od premoženja, med katere spadajo najemnine, parkirnine, koncesije in drugi prihodki od premoženja ter nedavčni prihodki, med katere uvrščamo plačilo nadomestila za rabo prostora in komunalne prispevke,

Kapitalski prihodki predstavljajo prihodke od prodaje premoženja občine ter prodaje stavbnih zemljišč, kar pomeni, da je njihovo gibanje odvisno od prodaje občinskega premoženja. Iz tabele je razvidno, da so kapitalski prihodki v povprečju naraščali za 12,6%. V letu 2006 so se zmanjšali za 21,5% glede na leto 2005, nato pa so ponovno naraščali, in sicer največ v letu 2008 kar za 58% v primerjavi z letom 2007. To pa je posledica prodaje zemljišča na območju Tezno.

Prejete donacije so se v proučevanem obdobju zelo povečale in sicer v povprečju kar za 657,5%. Beležimo lahko zelo veliko povečanje donacij iz domačih virov v letu 2006 glede na leto 2005. Razlog je v podeljevanju celoletnih štipendij nadarjenim

dijakom in študentom, v tem projektu je bilo vključenih 18 donatorjev. Del prejetih donacij pa je bi namenjen ureditvi trga Borisa Kraigherja.

Slika 1: Grafični prikaz gibanja prihodkov MOM v letih od 2005 do 2008.

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Tabela 1), lasten prikaz.

Transferne prihodke večinoma sestavljajo prejeta sredstva iz državnega proračuna, ki so namenjena sofinanciranju investicij in tekoče porabe. Tudi transferni prihodki so se vsako leto povečevali, v povprečju za 37%. V proračunu za leto 2006 so se transferni prihodki v primerjavi z letom poprej povečali za 28,1%. Največje povečanje transfernih prihodkov lahko zabeležimo v letu 2007 glede na leto 2006, in sicer za kar 104%. V letu 2008 pa so se glede na leto 2007 zmanjšali za 20,9%. Razlog za navedeno povečanje transfernih prihodkov v letu 2007 je v tem, da je Mestna občina Maribor prejela iz državnega proračuna velik obseg sredstev namenjenih za izgradnjo osrednjega stadiona Ljudski vrt, dograditev in rekonstrukcijo telovadnice OŠ Franca Rozmana Staneta, za obnovo, rekonstrukcijo in novogradnjo Minoritskega samostana, za potrebe lutkovnega gledališča v Mariboru ter mnogo drugih investicij.

V Tabeli 2 lahko vidimo, kolikšne deleže so imele posamezne postavke prihodkov v proračunih od leta 2005 do 2008.

Tabela 2: Strukturni odstotki prihodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.

VRSTE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV	deleži v letu 05	deleži v letu 06	deleži v letu 07	deleži v letu 08
1. DAVČNI PRIHODKI	68,13	68,37	65,45	66,49
Davki na dohodek in dobiček	46,18	47,55	48,15	48,05
Davki na premoženje	18,02	17,66	16,16	16,44
Domači davki na blago in storitve	3,92	3,16	1,13	2,00
2. NEDAVČNI PRIHODKI	18,36	18,49	17,62	16,54
Udeležba na dobičku in dohodki od premož.	11,33	9,43	8,92	8,59
Takse in pristojbine	0,35	0,35	0,21	0,15
Denarne kazni	0,40	0,39	0,51	0,51
Prihodki od prodaje blaga in storitev	0,16	0,14	0,12	0,04
Drugi nedavčni prihodki	6,13	8,18	7,86	7,25
3. KAPITALSKI PRIHODKI	8,52	6,54	5,85	8,79
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	0,75	1,86	2,52	2,75
Prih. od prodaje zemljišč in neopred. dolg. sred.	7,78	4,68	3,33	6,05
4. PREJETE DONACIJE	0,21	0,57	0,36	0,08
Prejete donacije iz domačih virov	0,03	0,57	0,36	0,08
Prejete donacije iz tujine	0,18	0,00	0,00	0,00
5. TRANSFERNI PRIHODKI	4,71	5,89	10,60	7,98
Transferni prih. iz drugih javnofinančnih institucij	4,71	5,89	7,40	3,28
Prejeta sred. iz drž. prorač. iz sred. prorač. EU	0,00	0,00	3,20	4,70
6. PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE	0,07	0,13	0,13	0,12
Prejeta sred. iz prorač. EU za strukturno politiko	0,07	0,13	0,13	0,12
Prejeta sredstva iz drugih evropskih institucij	0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ PRIHODKI	100,00	100,00	100,00	100,00

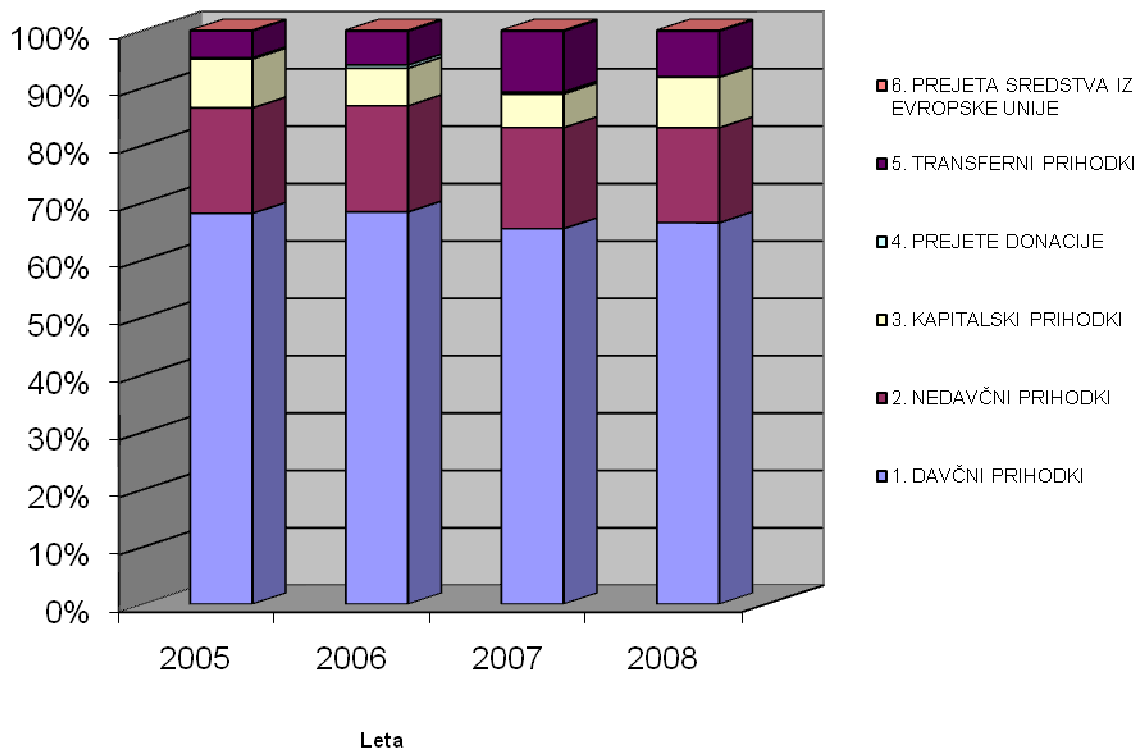
Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leto 2005 do 2008 (Priloga 2).

Kot je razvidno iz tabele, največji delež vseh prihodkov predstavljajo davčni prihodki. Njihov delež je od leta 2005 do 2006 narasel z 68,13% na 68,37%, nato pa je padel v letu 2007 na 65,45% in se znova povečal v letu 2008 na 66,49% vseh prihodkov.

Pri strukturi nedavčnih lahko vidimo podobno naraščanje in padanje iz leta v leto kot pri davčnih prihodkih. V strukturi celotnih prihodkov so drugi največji prihodki njihov delež v letu 2005 predstavlja 18,36% celotnih prihodkov, nato pa se poveča v letu 2006 na 18,49%. V letih 2007 in 2008 pa sledi padanje strukture nedavčnih prihodkov na 17,62% in v letu 2008 na 16,54% celotnih prihodkov.

Slika 2: Grafični prikaz strukture prihodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.

Deleži prihodkov

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Tabela 2); lasten prikaz.

Kapitalski prihodki zavzemajo nižje deleže v primerjavi z davčnimi in nedavčnimi prihodki, in sicer je njihov delež v letu 2005 8,52%, v letu 2006 in 2007 pa se delež zmanjša na 6,54% in 5,85%. Nato sledi v letu 2008 občutno povečanje na 8,79% celotnih prihodkov, kar je posledica povečane prodaje stavbnih zemljišč. Gre za parcele, za katere je Mestna občina Maribor v letu 2007 prejela vloge strank.

Omeniti velja, da so v proučevanem obdobju imele prejete donacije skozi vsa leta delež pod 1%. Najmanjši delež pa lahko zabeležimo v letu 2008, in sicer 0,08% vseh prihodkov.

Struktura transfernih prihodkov je odvisna od sredstev, ki jih za posamezne investicije v posameznem letu namenja MOM. Kot lahko vidimo, transferni prihodki iz leta v leto naraščajo, in sicer je njihov delež v letu 2005 4,71%, v letu 2006 5,89% in v letu 2007 10,60%. V letu 2008 pa lahko zabeležimo rahel padec na 7,98%, kar je posledica manj prejetih sredstev od institucij javnega financiranja in drugih javnofinančnih institucij.

5.2.2 Analiza odhodkov po ekonomski klasifikaciji Mestne občine Maribor

Odhodki Mestne občine Maribor so v bilanci prihodkov in odhodkov izkazani skladno z veljavno ekonomsko klasifikacijo javnofinančnih tokov. Po tej klasifikaciji se odhodke deli na tekoče odhodke, tekoče transfere, investicijske odhodke in investicijske transfere. Pri analizi odhodkov Mestne občine Maribor sem izračunal stopnjo rasti posameznih odhodkov ter povprečno stopnjo rasti, kar je razvidno iz tabele 3.

Tabela 3: Stopnje rasti odhodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.

VRSTE PRORAČUNSKIH ODHODKOV	S 06/05	S 07/06	S 08/07	Povp. stopnja rasti v %
1. TEKOČI ODHODKI	6,70	8,80	4,24	6,58
Plače in drugi izdatki zaposlenim	4,53	8,79	4,67	6,00
Prispevki delodajalcev za socialno varnost	1,64	6,89	1,26	3,26
Izdatki za blago in storitve	7,36	6,64	5,59	6,53
Plačila domačih obresti	-29,47	-0,23	-23,09	-17,59
Rezerve	155,83	56,30	0,02	70,72
2. TEKOČI TRANSFERI	4,92	7,08	9,16	7,05
Subvencije	-0,49	27,71	100,63	42,62
Transferi posameznikom in gospodinjstvom	26,98	360,07	8,11	131,72
Transferi neprofitnim org. in ustanovam	5,05	40,73	-0,08	15,23
Drugi tekoči domači transferi	3,49	-29,76	4,67	-7,20
Tekoči transferi v tujino	0,00	140,10	-51,60	29,50
3. INVESTICIJSKI ODHODKI	-12,62	39,76	91,73	39,62
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	-12,62	39,76	91,73	39,62
4. INVESTICIJSKI TRANSFERI	49,41	38,90	-14,84	24,49
Inv. transf. prav. in fiz. osebam, ki niso pror. upor.	43,30	47,12	-21,49	22,98
Inv. transf. proračunskim uporabnikom	71,81	13,75	11,47	32,34
SKUPAJ ODHODKI	14,43	19,29	5,75	13,15

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leto 2005 do 2008 (Priloga 3).

Iz tabele lahko razberemo da so skupni odhodki Mestne občine Maribor, tako kot tudi skupni prihodki, skozi proučevano obdobje naraščali. Celotni odhodki so v štirih letih povprečno rasli za 13,5% letno. V letu 2006 so se povečali za 14,43%, nato pa so iz leta v leto naraščali, tako da v letu 2007 beležimo 19,29% in v letu 2008 5,75% rast celotnih odhodkov.

Tekoči odhodki so v proučevanem obdobju povprečno rasli s 6,58-odstotno letno stopnjo rasti. V letu 2006 so se tekoči odhodki povečali za 6,70% glede na leto 2005 in tudi v naslednjih letih so rasli, in sicer v letu 2007 za 8,80 in v letu 2008 za 4,24 odstotkov glede na leto 2007. Njihovo naraščanje je bilo povezano z naraščanjem plač in drugih izdatkov zaposlenih, zaradi sprememb zakonskih osnov za plače, ki so se povečevale z zakonsko določenimi napredovanji zaposlenih. Največje padanje odhodkov lahko vidimo v podskupini plačila domačih obresti.

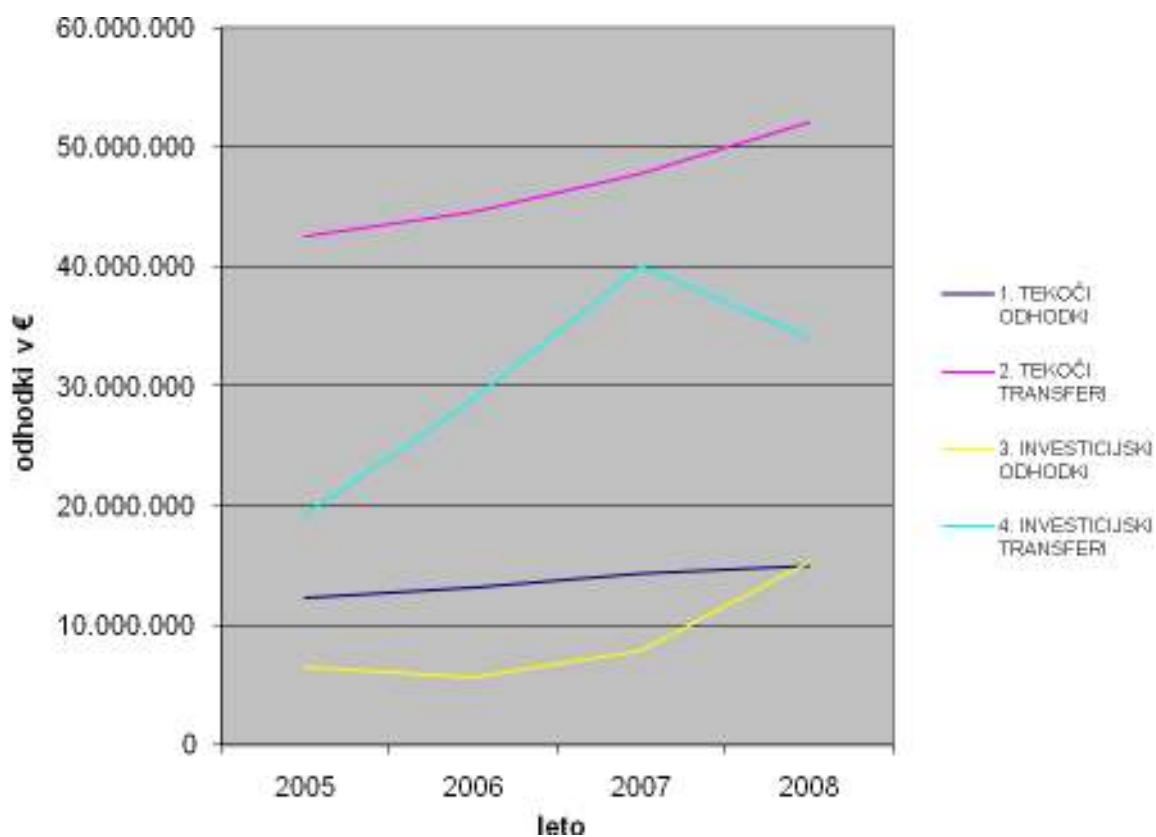
V okviru te podskupine so planirana sredstva za plačila obresti od kreditov poslovnim bankam in ostalimi kreditodajalcem. Obseg sredstev za plačila obresti se vsako leto zmanjšuje, in sicer v letu 2006 za 29,47% glede na leto poprej, nato v letu 2007 za 0,23% in v letu 2008 za 23,09% glede na prejšnje leto. Razlog je, da Mestna občina Maribor v letih 2006, 2007 in 2008 ni najela niti načrtovala kredita, kar pa je posledica povečevanja rezerv in sicer v letu 2006 za kar 155,83%, v letu 2007 za 56,30% in v letu 2008 za 0,02% glede na leto poprej.

V skupino tekoči transferi so zajeta plačila, za katera prejemnik teh sredstev prejeta sredstva porabi za tekoče potrebe. Tekoči transferi so imeli podobno povprečno rast kot tekoči odhodki, in sicer 7,05%. Njihovo gibanje je bilo naraščajoče, in sicer so se v letu 2006 povečali za 4,92%, v letu 2007 za 7,08% in v letu 2008 za 9,16% glede na prejšnje leto. Zanimivo rast lahko zabeležimo v podskupini subvencije, kjer se odhodki v letu 2007 povečajo za 27,71%, v letu 2008 pa kar za 100,63% glede na prejšnje leto zaradi plačila dela zapadlih obveznosti za storitveno pristojbino. Zelo veliko povečanje lahko zaznamo v podskupini transferji posameznikom in gospodinjsvom v letu 2007 glede na leto 2006, in sicer za 360,07%, kar pa je posledica spremembe pri evidentiranju stroškov za plačilo programov osnovne dejavnosti vrtcev po ekonomski klasifikaciji.

Največjo rast med celotnimi odhodki so imeli investicijski odhodki, ki so se res da v letu 2006 zmanjšali za 12,62% vendar so se že v letu 2007 povečali za 39,76% glede na leto 2006 in v letu 2008 zabeležili 91,73% rast v primerjavi z letom 2007. Investicijski odhodki so med vsemi odhodki najbolj naraščali in sicer v povprečju za 39,62% letno. Največ sredstev je planiranih za ureditev in obnovo Lutkovnega gledališča Karanteno, dvorca Naskov ter za evropske projekte in kulturni dom Kamnica. Med investicijske odhodke spadajo plačila namenjena za pridobitev ali nakup zgradb, prostorov, prevoznih sredstev, opreme in napeljav, novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije ter investicijsko vzdrževanje in obnove, nakup zemljišč, pridobitev licenc, investicijskih načrtov, študij o izvedljivosti projektov in projektne dokumentacije.

Tako kot vsi ostali odhodki so imeli tudi investicijski transferi zanimivo rast, in sicer so se v letu 2006 povečali za 49,41% glede na leto poprej in v letu 2007 za 38,90% glede na leto 2006. Nato pa so se v letu 2008 zmanjšali za 14,84% glede na prejšnje leto. Ne glede na leto 2008 so investicijski transferji v povprečju letno naraščali za 24,49%. Največ sredstev je bilo planiranih z vlaganja v stavbna zemljišča, komunalno infrastrukturo ter šolstvo in šport, in sicer v letu 2006 in 2007.

Slika 3: Gibanje odhodkov Mestne občine Maribor po ekonomski klasifikaciji v letih od 2005 do 2008.

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Priloga 3); lasten prikaz

Iz slike 3 je razvidno, da so imeli v proučevanem obdobju največjo stopnjo rasti investicijski transferi, sledili so jim investicijski odhodki in tekoči transferi. Najmanjšo stopnjo rasti pa lahko vidimo pri tekočih odhodkih.

V tabeli 4, kjer so izračunani strukturni deleži za posamezne postavke odhodkov Mestne občine Maribor, lahko razberemo, da sta tekoči del bilance odhodkov in investicijski del bilance odhodkov skorajda uravnotežena skozi proučevano obdobje. Med odhodki so skozi vsa leta imeli največji delež tekoči transferi, za njimi so investicijski transferji, naslednji so tekoči odhodki, najmanjši delež pa zavzemajo investicijski odhodki.

Tabela 4: Strukturni odstotki odhodkov Mestne občine Maribor po ekonomski klasifikaciji od leta 2005 do 2008.

VRSTE PRORAČUNSKIH ODHODKOV	deleži v letu 05	deleži v letu 06	deleži v letu 07	deleži v letu 08
1. TEKOČI ODHODKI	15,30	14,27	13,02	12,83
Plače in drugi izdatki zaposlenim	5,73	5,23	4,77	4,72
Prispevki delodajalcev za socialno varnost	0,95	0,85	0,76	0,73
Izdatki za blago in storitve	7,98	7,48	6,69	6,68
Plačila domačih obresti	0,46	0,28	0,24	0,17
Rezerve	0,19	0,43	0,56	0,53
2. TEKOČI TRANSFERI	52,67	48,29	43,35	44,75
Subvencije	1,90	1,65	1,77	3,35
Transferi posameznikom in gospodinjstvom	3,24	3,59	13,85	14,16
Transferi neprofitnim org. in ustanovam	4,39	4,03	4,75	4,49
Drugi tekoči domači transferi	43,15	39,02	22,98	22,74
Tekoči transferi v tujino	0,00	0,00	0,00	0,00
3. INVESTICIJSKI ODHODKI	8,08	6,17	7,23	13,10
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	8,08	6,17	7,23	13,10
4. INVESTICIJSKI TRANSFERI	23,95	31,27	36,41	29,32
Inv. transf. Prav. in fiz. osebam, ki niso pror. Upor.	18,82	23,57	29,07	21,58
Inv. transf. proračunskim uporabnikom	5,13	7,70	7,35	7,74
SKUPAJ ODHODKI	100,00	100,00	100,00	100,00

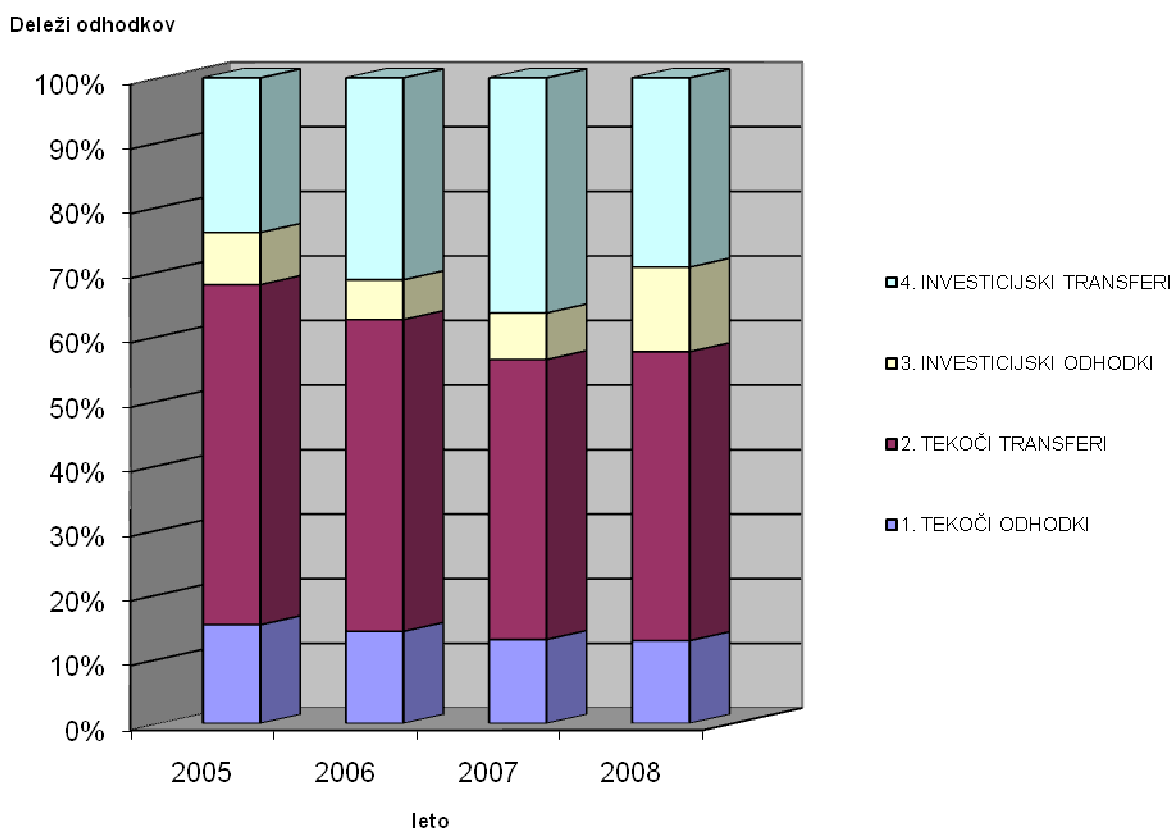
Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Priloga 4)

Skozi celotno proučevano obdobje se deleži tekočih odhodkov in tekočih transferjev iz leta v leto zmanjšujejo, medtem ko se deleži investicijskih odhodkov in investicijskih transferjev povečujejo, kar je za občino ugodno, saj se povečuje delež sredstev, namenjenih za investicije.

Investicijski odhodki so iz leta v leto povečevali svoj delež, razen v letu 2006, ko je njihov delež padel za 1,91% glede na leto 2005. Največji delež lahko zabeležimo v letu 2008, ko je delež investicijskih odhodkov 13,10% celotnih odhodkov.

Večji delež imajo investicijski transferi v primerjavi z investicijskimi odhodki, in sicer je njihov delež v letu 2005 23,95% celotnih odhodkov, ki se iz leta v leto povečuje. V letu 2006 je njihov delež dosegel 31,27%, v letu 2007 pa 36,41% celotnih odhodkov, nato pa se delež v letu 2008 nekoliko zmanjša, in sicer za 7,09 odstotnih točk, tako njihov delež v letu 2008 predstavlja 29,32%

Slika 4: Struktura odhodkov Mestne občine Maribor pa ekonomski klasifikaciji v letih od 2005 do 2008.

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Tabela 4); lasten prikaz

Največji delež med vsem odhodki imajo kot sem to že prej omenil tekoči transferi, njihov delež tako v letu 2005 predstavlja 52,67% vseh odhodkov, vendar njihov delež iz leta v leto pada, kar je razvidno tudi iz slike 4. Njihov delež v letu 2006 predstavlja 48,29%, v letu 2007 43,35% in v letu 2008 44,75% celotnih odhodkov. Posledica padanja deleža tekočih transferjev je zmanjšanje deleža drugih tekočih domačih transferjev.

Zelo podobno padanje deležev kot pri tekočih transferih lahko opazimo tudi pri tekočih odhodkih. Njihov delež se prav tako iz leta v leto zmanjšuje, v letu 2005 je tako njihov delež 15,30%, v letu 2008 pa je njihov delež pade na 12,83% celotnih odhodkov.

5.2.3 Analiza odhodkov po funkcionalni klasifikaciji Mestne občine Maribor

Pri analizi odhodkov sem analiziral tudi, kako so se povečevali odhodki Mestne občine Maribor po funkcionalni klasifikaciji, povprečno stopnjo rasti ter kakšen je bil njihov delež v proučevanem obdobju, kar se vidi v tabeli 5.

Tabela 5: Stopnje rasti odhodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008 po funkcionalni klasifikaciji.

PODROČJA PRORAČUNSKE PORABE	S 06/07	S 07/06	S 08/07	Povp. stop. rasti v %
JAVNA UPRAVA	12,31	46,82	-11,76	15,79
OBRAMBA	1,53	48,11	-45,49	1,38
JAVNI RED IN VARNOST	2,92	13,01	13,88	9,93
GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	32,50	12,73	12,96	19,39
VARSTVO OKOLJA	8,09	-11,70	2,36	-0,42
STANOVANJSKA DEJAVNOSTI IN PROST. RAZVOJ	25,48	3,90	19,48	16,29
ZDRAVSTVO	-6,74	471,78	99,27	188,10
REKREACIJA, KULTURA IN DEJ. NEPR. ORG.	-0,32	49,45	1,42	16,85
IZOBRAŽEVANJE	13,43	10,57	7,97	10,65
SOCIALNA VARNOST	12,74	8,94	7,30	9,66
SKUPAJ ODHODKI	14,43	19,29	5,75	13,15

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Priloga 5).

Odhodki po funkcionalni klasifikaciji se delijo na 10 področij. Iz tabele lahko razberemo, da je imela večina odhodkov znotraj proučevanega obdobja dokaj neenakomerno rast, kar se lepo vidi tudi na grafu, ki prikazuje gibanje odhodkov po posameznih letih. Povprečna stopnja rasti vseh odhodkov je 13,15% letno, največje odstopanje pa lahko zabeležimo na področju zdravstva, kjer se odhodki v povprečju letno povečujejo za 188,10%.

Na področju javne uprave so se odhodki v letu 2007 povečali za 46,82% glede na leto 2006. Povečanje je predvsem posledica vključitve ostanka neporabljenih namenskih sredstev iz leta 2006 za pripravo dokumentacije in sofinanciranje projektov EU, sredstev oblikovanja splošne preračunske rezervacije, višjih sredstev za vlaganja v upravne in poslovne prostore ter računalniško opremo uprave. Posledica tega pa je znižanje odhodkov v letu 2008 za 11,76% glede na leto 2007.

Podobno kot na področju javne uprave so se na področju obrambe v letu 2007 povečali odhodki za 48,11% glede na prejšno leto. Takšno povečanje je posledica planiranih sredstev za vzdrževanje javnih zaklonišč in programe preventivnih ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v okviru civilne zaščite. Sredstva so se črpala iz proračunske rezerve.

Za javni red in varnost je iz leta v leto bilo več odhodkov, prav tako tudi za gospodarske dejavnosti. Na področju gospodarske dejavnosti je bilo največ sredstev namenjenih za izdatke na področju cestnega prometa, komunalne energetike, turizma, pospeševanje in razvoj kmetijstva ter malega gospodarstva.

Pri varstvu okolja lahko zabeležimo padec odhodkov v letu 2007 za 11,70% glede na prejšnje leto. V letu 2006 je bilo največ sredstev predvidenih za vlaganja in izgradnjo kanalizacije, kar pa je posledica znižanja odhodkov v letu 2007.

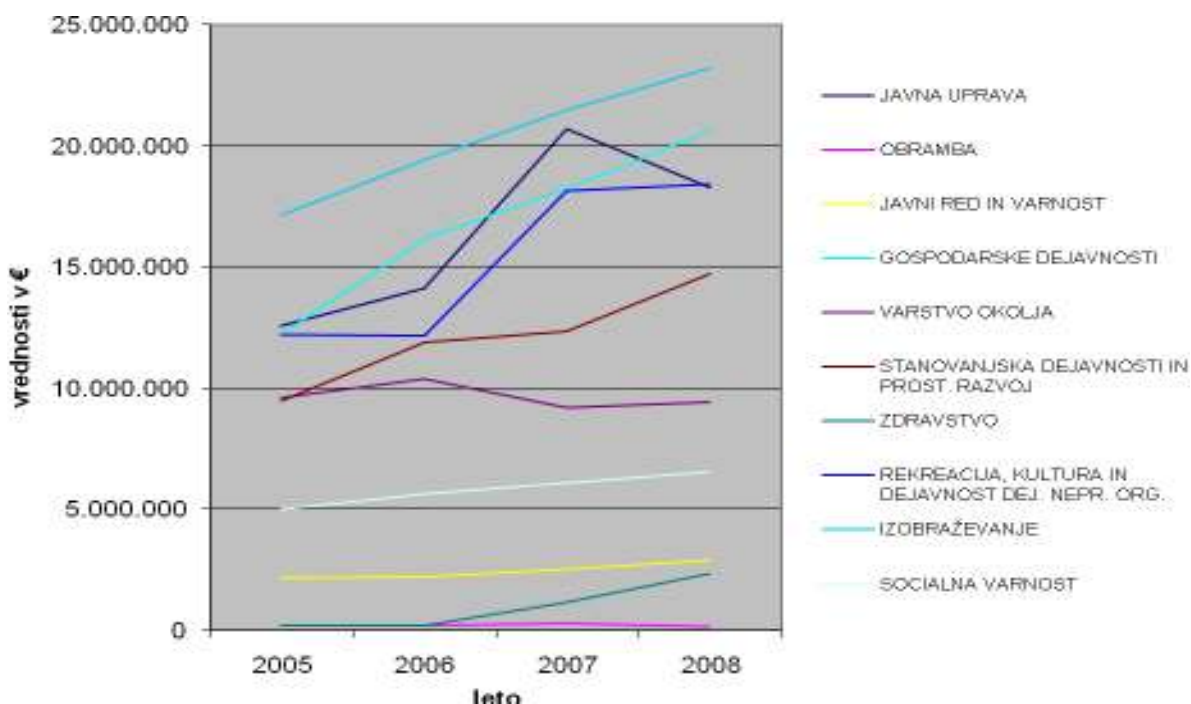
Na področju stanovanjske dejavnosti in prostorskega razvoja se odhodki povečujejo iz leta v leto, zaradi več planiranih sredstev za nakup in gradnjo neprofitnih stanovanj.

Zanimivo odstopanje pa lahko zabeležimo na področju zdravstva, in sicer v letu 2007, kjer se odhodki povečajo za kar 471,78% glede na prejšnje leto. Razlog je v tem, da so v letu 2007 načrtovali sredstva za investicije, v letu 2005 in 2006 pa na tem področju ni bilo nobenih investicij.

Veliko vlaganj je bilo tudi na področju rekreacija, kultura in dejavnosti, kjer so se odhodki tudi v letu 2007 povečali za 49,45 odstotkov glede na leto 2006. Povečanje v letu 2007 je posledica planiranih višjih vlaganj za investicije na področju športa ter vpljučitve novih porjektiv.

Vidimo lahko tudi rast na področju izobraževanja, zaradi načrovanih višjih vlaganj v objekte na področju šolstva in predšolske vzgoje. Področje socialne varnosti ima tudi pozitivno rast iz leta v leto, kar je posledica povečanja odhodkov za financiranje družinskega pomočnika iz naslova sofinanciranja iz državnega proračuna.

Slika 5: Gibanje odhodkov Mestne občine Maribor po funkcionalni klasifikaciji v letih od 2005 do 2008.

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Tabela 5); lasten prikaz.

Tabela 6: Strukturni odstotki odhodkov Mestne občine Maribor po funkcionalni klasifikaciji od leta 2005 do 2008.

PODROČJA PROR. PORABE	deleži v letu 05	deleži v letu 06	deleži v letu 07	deleži v letu 08
JAVNA UPRAVA	15,55	15,26	18,78	15,67
OBRAMBA	0,25	0,22	0,28	0,14
JAVNI RED IN VARNOST	2,68	2,41	2,28	2,46
GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	15,13	17,52	16,56	17,68
VARSTVO OKOLJA	11,91	11,25	8,33	8,06
STANOVANJSKA DEJAVNOSTI IN PROST. RAZVOJ	11,69	12,82	11,17	12,62
ZDRAVSTVO	0,27	0,22	1,06	1,99
REKREACIJA, KULTURA IN DEJ. NEPR. ORG.	15,10	13,15	16,48	15,80
IZOBRAŽEVANJE	21,25	21,06	19,52	19,93
SOCIALNA VARNOST	6,17	6,08	5,55	5,63
SKUPAJ	100,00	100,00	100,00	100,00

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Priloga 6).

Mestna občina Maribor je največ sredstev namenila področju izobraževanja, in sicer 21,25% vseh odhodkov v letu 2005, nato pa se je delež zmanjševal, tako da je bilo v letu 2008 izobraževanju namenjeno 19,93% vseh sredstev. Posledica je povečanje vlaganj v objekte predšolske vzgoje in šolstva. Drugo največjo skupino odhodkov po funkcionalni klasifikaciji zavzemajo odhodki za gospodarske dejavnosti, kjer je njihov delež v letu 2005 15,13%, nato pa se v letu 2006 poveča na 17,52% in zopet pade v letu 2007 na 16,56% ter v letu 2008 povečajo svoj delež na 17,68% vseh odhodkov. Posledica povečevanja deleža v letu 2006 in 2008 je kot sem že prej omenil, zaradi izdatkov na področju cestnega promet, komunalne energetike, komunalno opremljanje stavbnih zemljišč, turizma, pospeševanje in razvoj kmetijstva ter malega gospodarstva.

Tretji odhodki po velikosti so odhodki za javno upravo, katerih delež v letu 2005 je bil 15,55%, ki pa se je zanimivo v letu 2007 povečal na kar 18,78%, nato pa v letu 2008 padel na 15,67% vseh odhodkov. Takšno povečanje deleža v letu 2007 je nastalo zaradi ostanka neporabljenih namenskih sredstev iz leta 2006 za pripravo dokumentacije in sofinanciranje projektov EU, višjih sredstev za vlaganje v upravne in poslovne prostore ter računalniško opremo uprav.

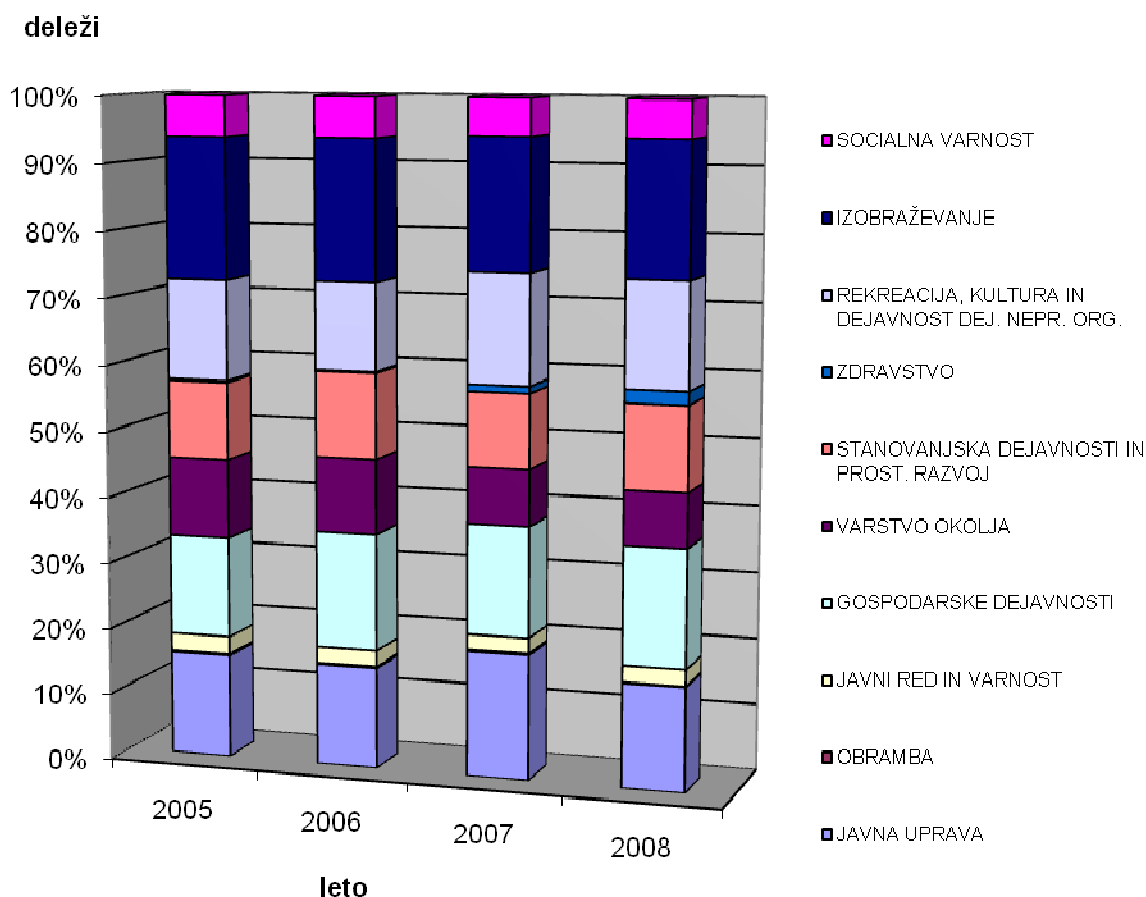
Sredstva, namenjena za rekreacijo, kulturo in neprofitne organizacije, so v letu 2005 predstavljala 15,10% vseh odhodkov in so bila četrta največja dejavnost po porabi proračunskih sredstev. Tudi pri tej dejavnosti lahko zabeležimo, da se je njihov delež med leti spreminjal in v letu 2008 dosegel kar 15,80% vseh odhodkov, zaradi višjih vlaganj v investicije.

Peta največja dejavnost je stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj, ki je v letu 2005 beležila 11,69% delež vseh odhodkov, nato se je v letu 2006 povečal na 12,82%. V letu 2007 pa se delež zopet zmanjša in v letu 2008 doseže 12,62%, kar pomeni, da je bila občina aktivna pri nakupih in gradnji neprofitnih stanovanj.

Dejavnost varstvo okolja je beležila v letu 2005 11,91% delež, vendar se je njihov delež iz leta v leto zmanjševal, tako lahko v letu 2008 zabeležimo 8,06% delež, razlog za znižanje so nižji namenski prihodki za investicije.

Najmanj proračunskih sredstev pa je Mestna občina Maribor namenila za socialno varnost, zdravstvo, javni red in varnost ter obrambo, kar je razvidno tudi iz slike 6.

Slika 6: Struktura odhodkov po funkcionalni klasifikaciji Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor za leta 2005 do 2008 (Tabela 6); lasten prikaz.

Primerjava prihodkov in odhodkov nam prikaže proračunski presežek ali primanjkljaj.

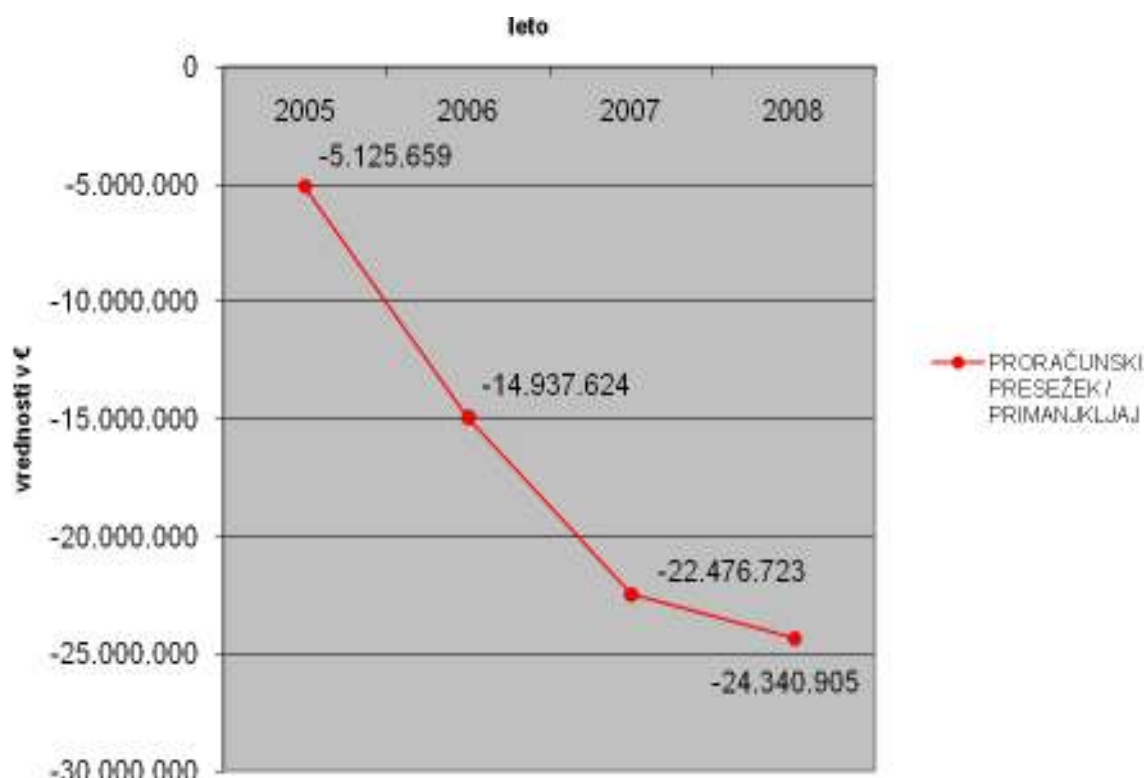
Tabela 7: Prikaz proračunskega presežka/primanjkljaja Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008.

PRORAČUNSKI PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ	2005	2006	2007	2008
	-5.125.659	-14.937.624	-22.476.723	-24.340.905

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008.

Mestna občina Maribor je imela vsa leta proračunski primanjkljaj, kar pomeni, da so bili načrtovani odhodki večji od načrtovanih prihodkov. Proračunski primanjkljaj se je iz leta v leto povečeval in je v letu 2008 znašal 24.340.905 EUR.

Slika 7: Grafični prikaz proračunskega presežka/primanjkljaja Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008.

Vir: Proračun Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008 (Tabela 7); lasten prikaz.

5.2.4 Račun finančnih terjatev in naložb

V računu finančnih terjatev in naložb se v skladu z zakonodajo in ekonomsko klasifikacijo izkazujejo prejeta sredstva od vrnjenih posojil, prodaje kapitalskih deležev in kupnine iz naslova privatizacije ter vsa sredstva danih posojil, nakup kapitalskih deležev in poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije.

Tabela 8: Račun finančnih terjatev in naložb.

B - RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	2005	2006	2007	2008
1. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAP. DELEŽEV	30.595	4.548.896	2.372.684	5.580.468
- prejeta vračila danih posojil	0	0	0	0
- prodaja kapitalskih deležev	13.904	4.532.229	2.352.654	5.560.468
- kupnine iz naslova privatizacije	16.691	16.667	20.030	20.000
2. DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	0	6.667	4.173	68.325
- dana posojila	0	0	0	0
- povečanje kapitalskih deležev in naložb	0	0	0	64.325
- poraba sredstev kupnine iz naslova privatizacije	0	6.667	4.173	4.000
- povečanje namenskega premoženja v javnih skladih	0	0	0	0
3. PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAP. DELEŽEV	30.595	4.542.229	2.368.511	5.512.143

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008.

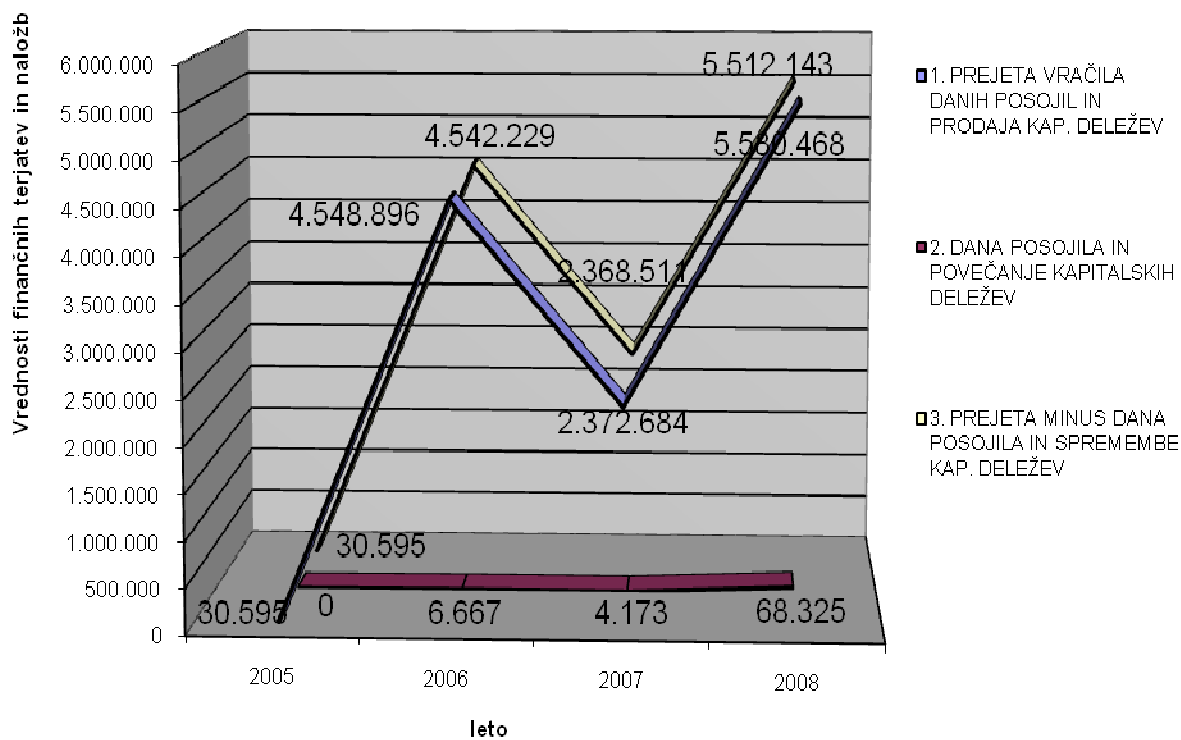
Iz tabele 8 lahko vidimo, da je Mestna občina Maribor v vseh štirih letih od 2005 do 2008 v računu finančnih terjatev in naložb imela presežek prejemkov nad izdatki. Zanimiv podatek je tudi, da Mestna občina v vseh štirih proučevanih letih ni dajala posojil niti ni prejela vračila danih posojil.

Največji presežek lahko zabeležimo v letu 2008, in sicer za 5.512.143 EUR. Razlog za to je, da je med sredstvi, pridobljenimi s prodajo drugih kapitalskih deležev predvidena prodaja delnic gospodarskih družb v skupni višini 5.560.468 EUR. Med prejetimi sredstvi kupnin iz naslova privatizacije podjetij pa so predvidena sredstva v višini 20.000 EUR in predstavljajo prihodke iz naslova prodaje stanovanj in obročno odplačilo po stanovanjskem zakonu.

Mestna občina Maribor je v vseh proučevanih letih prejela sredstva od prodaje delnic posameznih gospodarskih družb ter kupnine iz naslova privatizacije pa s prodajo stanovanj in obročnim odplačevanjem stanovanj.

Drugi del tabele prikazuje dana posojila in povečanje kapitalskih deležev. Dana posojila vključujejo plačila, ki so rezultat dogovorov o posojanju sredstev, ki so klasificirana po prejemnikih. Povečanje kapitalskih deležev vključuje vplačila občine v povečanje kapitalskih vložkov ali skupnih vlaganj prejemnikom. Med porabo sredstev kupnin iz naslova privatizacije je prikazana obveznost do Stanovanjskega sklada RS in Slovenske odškodninske družbe v zvezi s prihodki iz naslova prodaje stanovanj na obročno odplačilo po Stanovanjskem zakonu.

Slika 8: Račun finančnih terjatev in naložb.

Vir: Račun finančnih terjatev in naložb od leta 2005 do 2008 (Tabela 8), lasten prikaz

5.2.5 Račun financiranja

V računu financiranja se izkazuje odplačevanje dolgov in zadolževanje, ki je povezano s financiranjem salda, bilance prihodkov in odhodkov ter finančnih terjatev in naložb.

Tabela 9: Račun financiranja Mestne občine Maribor v letih 2005 do 2008.

C - RAČUN FINANCIRANJA	2005	2006	2007	2008
1. ZADOLŽEVANJE	1.253.546	2.847.025	2.213.186	0
domače zadolževanje	1.253.546	2.847.025	2.213.186	0
zadolževanje v tujini	0	0	0	0
2. OPLAČILO DOLGA	305.040	563.975	725.964	664.540
odplačila domačega dolga	305.040	563.975	725.964	664.540
odplačila dolga v tujini	0	0	0	0
SPREMEMBA STANJA SREDSTEV NA RAČUNU	-4.146.557	-8.112.345	-18.620.990	-19.493.302
NETO ZADOLŽEVANJE	948.506	2.283.050	1.487.222	-664.540
NETO FINANCIRANJE	5.125.659	14.937.624	22.476.723	24.340.905

Vir: Proračuni Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008.

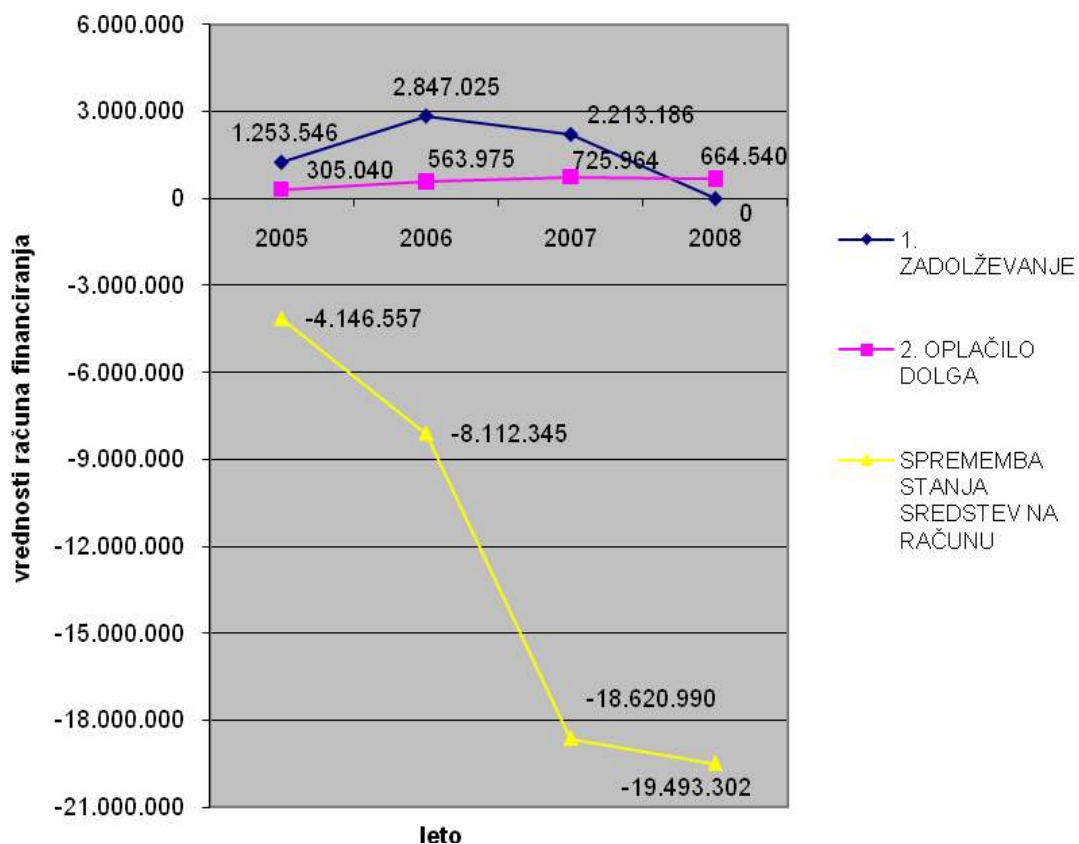
V tabeli lahko vidimo, da se je Mestna občina Maribor v letu 2005, 2006 in 2007 zadolževala, v letu 2008 pa se ni. V letu 2005 je MOM najela posojilo v višini 1.253.546 € pri SKB Banki d.d. za namen gradnje stanovanj in oskrbe z vodo ter odvajanje in čiščenje odplak, in sicer investicije v kanalizacijo Razvanje IV. faza, Stare trate in Brestrnica. V letu 2005 so predvidena odplačila glavnice po dolgoročnih kreditih, ki jih je najela MOM v letu 2003 in odplačila glavnice po dolgoročnih kreditih, ki jih je najela za izvajanje gospodarskih javnih služb pri Ekološko razvojnem skladu RS v letih 1992, 1993, 1994.

Mestna občina Maribor se je v letu 2006 ponovno zadolžila oz. najela kredit za 2.847.025 €, in sicer za investicije v OŠ Franca Rozmana Staneta, OŠ Draga Kobala, kanalizacijo Razvanje V. faza, kanalizacijo Brestrnica II. faza ter gradnjo in obnovo vodovodnega omrežja. V letu 2006 pa so predvidena odplačila glavnice po dolgoročnih kreditih, ki jih je najela MOM v letu 2003, 2004 in odplačila glavnice po dolgoročnih kreditih, ki jih je najela za izvajanje gospodarskih javnih služb pri Ekološko razvojnem skladu RS v letih 1992, 1993, 1994 .

V letu 2007 se je Mestna občina Maribor zadolžila za še dodatnih 2.213.186 €, za investicije Krožišče na Titovi cesti, Študentska brv – zamenjava nosilne konstrukcije, vzhodna in zahodna obvoznica. V letu 2007 so predvidena odplačila glavnice po dolgoročnih kreditih, ki jih je najela MOM v letu 2003, 2004, 2005 in odplačila glavnice po dolgoročnih kreditih, ki jih je najela za izvajanje gospodarskih javnih služb pri Ekološko razvojnem skladu RS v letih 1992, 1993, 1994 .

V zadnjem proučevanem letu se občina ni zadolževala oz. ni najemala kreditov, vendar pa je odplačevala glavnice za najete kredite v letih 2003, 2004 in 2005.

Slika 9: Račun financiranja MOM v letih 2005 do 2008.

Vir: Račun financiranja Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008 (Tabela 9), lasten prikaz.

5.2.6 Načrt razvojnih programov

Načrt razvojnih programov predstavlja tretji del proračunske dokumentacije, ki odraža razvojno politiko občine na področju državnih pomoči in investicijskih izdatkov občine za naslednja štiri leta.

Tabela 10: Načrt razvojnih programov od leta 2008 do 2011.

Naziv proračunskih uporabnikov	načrt 2008	načrt 2009	načrt 2010	načrt 2011	SKUPAJ
1. Urad za gospodarske dejavnosti	5.135.796	4.859.108	1.438.444	943.421	12.376.769
2. Urad za komunalno, promet, okolje in prostor	27.243.131	27.615.726	27.983.326	26.776.078	109.618.261
3. Urad za kulturo in mladino	5.503.257	5.597.583	7.997.213	348.836	19.446.889
4. Urad za vzgojo in izob., zdr., soc. varstvo in raziskov. dej.	6.871.876	1.713.548	7.047.668	6.297.236	21.930.328
5. Urad za šport	3.751.188	1.283.713	43.873.107	0	48.908.008
6. Sekretariat za splošne zadeve	637.306	620.289	715.000	765.000	2.737.595
7. Služba za zaščito, reševanje in obrambno načrtovanje	669.989	955.996	1.406.000	1.022.000	4.053.985
SKUPAJ	49.812.543	42.645.963	90.460.758	36.152.571	219.071.835

Vir: Proračun Mestne občine Maribor za leto 2008

V okviru urada za gospodarske dejavnosti bodo sredstva namenjena obnovi Naskovega dvorca. V letu 2007 je občina odkupila še preostali delež objekta, ki je bil v privatni lasti in začela pridobivati osnovno investicijsko dokumentacijo. V letu 2008 pa bodo pričeli s celovito prenovo objekta po predvidenih fazah in ga končali predvidoma v letu 2010. Obnovili in dogradili bodo tudi kulturni dom v Kamnici za zagotavljanje kvalitetnejše prostorske in druge pogoje, z dograditvijo pa preselitev knjižnice in kulturnih društev. V letu 2008 in 2009 je predvidena tudi obnova avtoparka, gre za nakup novih avtomobilov za potrebe Mestne občine Maribor.

Največ sredstev občina načrtuje nameniti uradu za komunalno, promet, okolje in prostor. Gre za projekt varovanje vodnih virov in varna oskrba s pitno vodo na območju regionalnega Mariborskega vodovoda. In sicer gre za zamenjavo regionalnih in magistralnih cevovodov, obnovo in izgradnjo kanalizacije ter izgradnjo malih čistilnih naprav. Sredstva so namenjena tudi za zagotavljanje oskrbe z zemeljskim plinom širšega mariborskega območja, predvidena izgradnja distribucijskih in ostalih plinovodov bo do leta 2011 zgrajena v takšnem obsegu, da bo zagotovljena možnost priključevanja vseh prebivalcev mesta na kvalitetno oskrbo z ekološko sprejemljivim energentom. Predvidena je tudi gradnja distribucijskega omrežja toplote, in sicer gre za širjenje izgradnje vročevodnega omrežja do leta 2011 za območje na desnem bregu Drave preko Koroškega mostu na levi breg reke Drave in povezava s kotlovnico Pristan ter širjenje v staro mestno jedro. Posamezna sredstva bodo namenjena tudi za obnovo in ureditev parkov ter sprehajalnih poti, javnih stranišč in zbiranja odpadkov. Na področju prometa bodo sredstva porabljena za zagotavljanje delovanja prometne infrastrukture, gre za nakup prometne opreme kot je: oprema za video nadzor prometa, oprema za štetje prometa, premične ovire – potopni valji, zapornice, semaforizacijo novih križišč in nadgradnjo starih

semaforiziranih križišč ter prehodov za pešce. Pa tudi investicijsko vzdrževanje občinskih cest ter sofinanciranje infrastrukture ob izgradnji državnih cest.

V obdobju 2008 – 2011 je predviden tudi odkup zemljišč na strateško pomembnih območjih MOM, in sicer zahodna obvoznica, vzhodna obvoznica, južna obvoznica in poslovne cone, da omogočijo hitrejši gospodarski razvoj ter spodbudijo podjetništvo. Poleg MOM projekte sofinancirajo še Kohezijski sklad EU in državna sredstva.

Kar precej sredstev bo MOM namenila tudi uradu za kulturo in mladino, in sicer gre za dva večja projekta. Prvi projekt je obnova in izgradnja kompleksa Pekarna, to je bivša vojašnica s tem bo MOM rešila prostorske probleme na področju kulture. Z adaptacijo in obnovo bodo pridobili sodobni mednarodni produkcijski center, bivalne prostore ter mladinski hotel. V letu 2008 je planirana izdelava projektne in investicijske dokumentacije, v letu 2009 pa je načrtovan začetek gradnje ter v letu 2010 zaključek prenove. Kot finančni viri so predvideni proračun MOM ter sredstva EU sklada za regionalni razvoj. Drugi projekt pa je obnova minoritskega samostana in izgradnja lutkovnega gledališča, ki je bila pričeta v letu 2007 in bo predvidoma zaključena z dobavo in vgraditvijo opreme v letu 2010. Ker Maribor nima svoje gledališke infrastrukture, so se odločili za obnovitev Minoritskega samostana na Lentu, kjer se gledališka infrastruktura uredi v obnovljenem poslopju samostana, s prekritjem nekdanjega samostanskega dvorišča se pridobi prostor za gledališko dvorano.

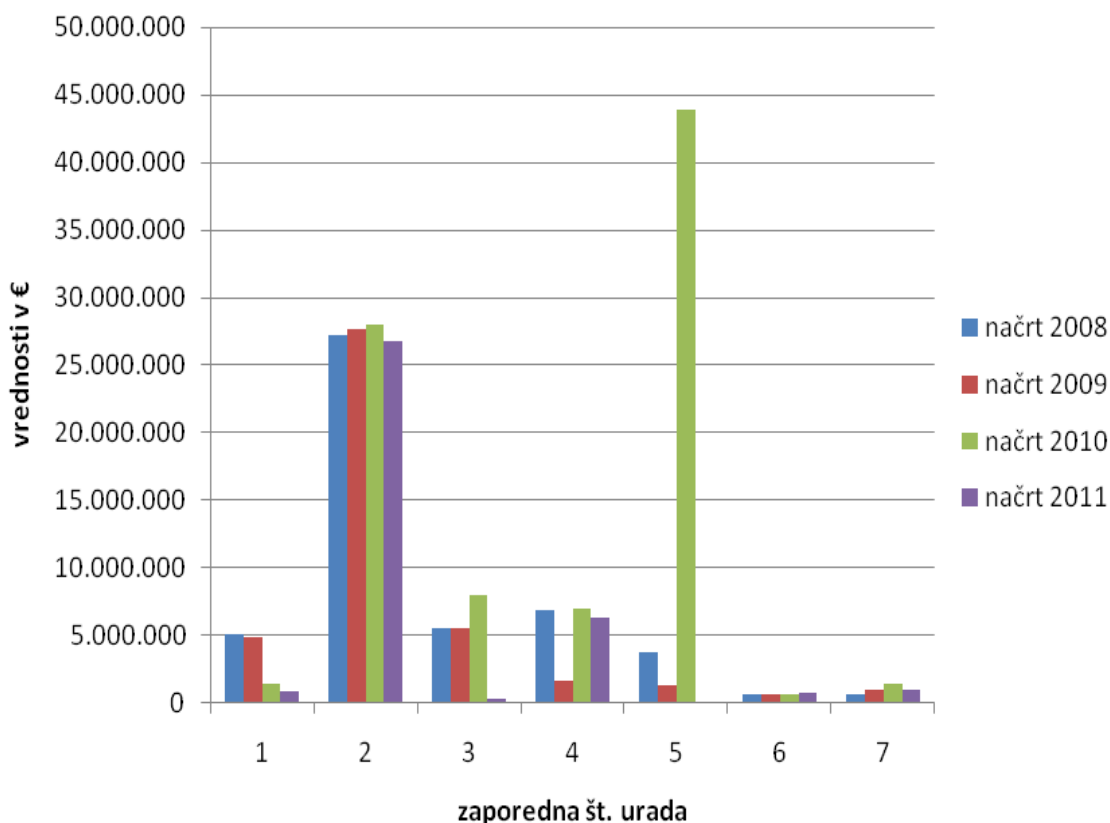
Urad za vzgojo in izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo in raziskovalno dejavnost največ sredstev namenja za investicije v vrtce, šole, zdravstvene ustanove in socialno varstvo. Gre za dograditev in adaptacijo skupne šolske zgradbe na OŠ Franca Rozmana – Staneta Maribor, ki naj bi bila dokončana v letu 2009. Druga investicija je dograditev šolske telovadnice in ureditev zunanjih površin osnovne šole Angela Besednjaka Maribor. Z dograditvijo telovadnice bo šola pridobila manjkajoči osnovni vadbeni prostor predpisanih dimenzij s pripadajočimi garderobami, pedagoškim kabinetom in drugimi spremljajočimi prostori. V letu 2007 je mestna uprava sporočila Ministrstvu za šolstvo in šport, da bo MOM investicijo financirala v letih 2008, 2009 in 2010.

Temeljnega pomena za razvoj športa je kakovostna športna infrastruktura. MOM namerava v tem obdobju nameniti sredstva za osrednji stadion v Ljudskem vrtu, gre za športno–rekreacijski prireditveni objekt, ki bo podpiral razvoj in kakovost turističnih proizvodov. Z objektom bi pridobili prenočišča, prehrambene in gostinske obrate ter sektor atrakcij in transporta. Prva faza izgradnje naj bi se začela v letu 2008, druga v letu 2009, zaključek pa v letu 2010. V razvoj javnih športnih objektov so vključeni tudi: izgradnja veslaškega centra, rekonstrukcija in posodobitev letnega kopališča Mariborski otok, atletska dvorana Poljane in še mnogo drugih.

Najmanj sredstev bo MOM namenila sekretariatu za splošne zadeve, ki skrbi za investicijsko vzdrževanje objektov ter strojne in programske opreme. Sredstva so namenjena za zagotavljanje nemotenega delovanja računalniškega sistema mestne uprave in drugih objektov v lasti MOM.

Velikega pomena je tudi služba za zaščito, reševanje in obrambnega načrtovanja, saj omogoča pomoč ljudem ob naravnih in drugih nesrečah. Sredstva so namenjena posodobitvam in investicijskim obnovam objekta, v katerem delujejo javne poklicne reševalne službe, kot so poklicni gasilci, nujna medicinska pomoč in regijski center za obveščanje. Del sredstev bo namenjen tudi za nakup gasilske lestve, gasilske reševalne opreme in za sofinanciranje nakupa gasilskih vozil ter za nakup opreme za podporo nujne medicinske pomoči.

Slika 10: Vrednosti načrta razvojnih programov od leta 2008 do 2011

Vir: Načrt razvojnih programov od leta 2008 do 2011(Tabela 10); lasten prikaz

Iz slike 9 je razvidna vrednost investicijskih odhodkov, ki jih Mestna občina Maribor načrtuje v letih 2008 do 2011. Največ sredstev bo MOM v vseh štirih letih namenila uradu za komunalno, promet, okolje in prostor. Najmanj pa sekretariatu za splošne zadeve. MOM načrtuje za vsa področja v vseh štirih letih nameniti 219.071.835 €, od tega 109.618.261 € za urad za komunalno, promet, okolje in prostor in samo 2.737.595 € načrtovanih odhodkov za sekretariat za splošne zadeve. Zanimivo odstopanje pa lahko vidimo na področju športa, posledica tega pa je gradnja osrednjega stadiona v Ljudskem vrtu.

6 ZAKLJUČEK

Občina ima kot temeljna lokalna samoupravna skupnost velik vpliv na kakovost življenja občanov, saj se ravno preko občin z demokratičnimi volitvami kažejo volja in interesi lokalnega prebivalstva. Prišel sem do ugotovitve, da je od lokalne oblasti močno odvisen razvoj posamezne občine, zato je pomembno, na kakšen način bodo občinski organi izpolnjevali voljo volivcev. Problem nastane pri financiranju občin, saj mnogo občin nima dovolj lastnih sredstev, s katerimi bi financirala opravljanje z zakonom določenih nalog, tako veliko občin prejema sredstva za finančno izravnavo iz državnega proračuna. Vendar je v Zakonu o financiranju občin predvidenih mnogo ukrepov, s katerimi občine lahko ustvarjajo dodatne prihodke in na ta način z lastno ustvarjalnostjo vplivajo na višje prihodke.

Z analizo proračuna Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008 sem prišel do ugotovitev, da se proračuni iz leta v leto spreminjajo tako po obsegu kot po posameznih postavkah. S tem sem potrdil tezo o spreminjanju proračunov, kar pomeni, da občina skozi leta spreminja strategije in v ene dejavnosti vlaga več, v druge manj sredstev.

Iz analize prihodkov je razvidno, da ima Mestna občina Maribor največ prihodkov od davčnih prihodkov, kjer pa prevladuje davek na dohodek in dobiček ter davek na premoženje. S tem se kaže tudi dejstvo, da je občina močno gospodarsko razvita. Sledijo jim nedavčni prihodki, ki so v proučevanem obdobju izgubljali svoj delež na račun povečanja kapitalskih prihodkov.

Največji delež odhodkov predstavljajo tekoči transferi, sledijo pa jim investicijski transferi. V vseh letih je Mestna občina Maribor največ vlagala na področju izobraževanja, in sicer kar 20% vseh odhodkov, zaradi višjih vlaganj v objekte na področju predšolske vzgoje in šolstva. Velik delež sredstev je Mestna občina Maribor namenila tudi področju javne uprave, to je 15% vseh odhodkov za vlaganja v upravne in poslovne prostore ter računalniško opremo uprave. Enak delež je Mestna občina Maribor namenila tudi gospodarski dejavnosti, kjer je največ sredstev bilo namenjenih za komunalno energetiko, komunalno opremljanje stavbnih zemljišč ter na področju cestnega prometa. Najmanj sredstev je bilo namenjenih za obrambo in zdravstvo.

Realizirani odhodki so v proučevanem obdobju naraščali, za kar menim, da je zelo dobro za občino, saj je za razvoj posameznih dejavnosti potrebno vlagati čim več sredstev. Največji delež so imeli tekoči transferi, medtem ko so nadpovprečno naraščali investicijski transferi, kar pa je posledica dejstva, da se je občina v vseh letih zadolževala razen v letu 2008, zato je imela iz leta v leto večji proračunski primanjkljaj. Menim, da je bila zelo aktivna pri oblikovanju proračuna in je zelo veliko sredstev vlagala v investicije gospodarske dejavnosti in izobraževanja.

Z analizo proračuna Mestne občine Maribor sem prišel do ugotovitve, da je bila v vseh teh letih občina aktivna pri oblikovanju proračunskih postavk in tako iz leta v leto povečevala svoj proračun.

V načrtu Mestne občine Maribor so navedeni tudi načrti za nadaljnji razvoj. Največ sredstev namerava vložiti na področju urada za komunalo, promet, okolje in prostor. Glavni projekti iz tega področja bodo varovanje vodnih virov in varna oskrba z pitno vodo. To pa zajema zamenjavo regionalnih in magistralnih cevovodov, obnovo stare in izgradnjo nove kanalizacije ter malih čistilnih naprav. Sredstva, bodo prav tako namenjena tudi za zagotavljanje oskrbe z zemeljskim plinom, širšega mariborskega območja, poleg tega pa tudi širjenje izgradnje vročevodnega omrežja. Menim, da bo s tem Mestna občina Maribor v prihodnje zadovoljila potrebe in interese občanov ter olajšala njihovo življenje.

Občina bi si morala v prihodnje postaviti take cilje, ki bi omogočali boljše zadovoljevanje potreb po lokalnih dobrinah. Sistem financiranja pa spremeniti do te mere, da bi zagotavljal finančna sredstva za učinkovito delovanje občin in s tem boljšo kakovost življenja v njej.

Menim, da je Mestna občina Maribor v proučevanem obdobju v skladu z zmožnostmi, ki jih je imela, zelo dobro poskrbela za svoje občane, uslužbence in mesto Maribor. Upam, da bo svoje delo opravljala tako dobro tudi v prihodnje.

LITERATURA

1. Grafenauer, Božo. Lokalna samouprava na Slovenskem, teritorialno-organizacijske strukture. Pravna fakulteta, Maribor, 2000
2. Milunovič, Vilma. Premoženje in učinkovito financiranje občin. Vodnik po slovenski lokalni samoupravi. Inštitut za lokalno samoupravo pri Visoki upravni šoli, 2001 str. 82 - 96
3. Čok, Mitja. Javne finance v Sloveniji. Ekonomska fakulteta v Ljubljani, Ljubljana, 2007.
4. Franc, Grad. Lokalna demokracija organizacija in volitve. Ljubljana, Časopisni zavod Uradni list Republike Slovenije, 1998. 107 stran.
5. Vlaj, Stane. Lokalna samouprava s poudarkom na načelu subsidiarnosti. Visoka upravna šola, Ljubljana, 2001
6. Vlaj, Stane. Lokalna samouprava, teorija in praksa. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2004.
7. Ribičič, Ciril. Evropska listina lokalne samouprave in Slovenija, Vodnik po slovenski lokalni samoupravi, Visoka upravna šola, Ljubljana, 2001, str. 115
8. Vlaj, Stane. Lokalna samouprav, teorija in praksa. Fakulteta za upravo, Ljubljana 2006
9. Šmidovnik, Janez. Lokalna samouprava. Cankarjeva založba, Ljubljana 1995.
10. Cvikl, Milan M., Zemljič, Petra. Zakon o javnih financah s komentarjem. Bonex založba, Ljubljana, 2005.

VIRI

1. Odredba o funkcionalni klasifikaciji javnofinančnih izdatkov. Uradni list RS, št. 42/2000.
2. Odredba o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov. Uradni list RS, št. 97/2001.
3. Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. Uradni list RS, št. 86/1999.
4. Pravilnik o programski klasifikaciji izdatkov občinskih proračunov. Uradni list RS, št. 57/2005.
5. Zakon o javnih financah. Uradni list RS, št. 79/99, 124/00.
6. Zakon o lokalni samoupravi. Uradni list RS, št. 72/93.
7. Zakon o financiranju občin. Uradni list RS, št. 80/94, 123/06.
8. Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave (MELLS). Uradni lista RS, 57/1996.
9. Spletna stran Mestne občine Maribor.
URL=<http://www.maribor.si>«20.10.2008.
10. Proračun Mestne občine Maribor za leto 2005.
URL=<http://www.maribor.si/dokument.aspx?id=6038>«25.10.2008.
11. Proračun Mestne občine Maribor za leto 2006.
URL=<http://www.maribor.si/dokument.aspx?id=6040>«25.10.2008.
12. Proračun Mestne občine Maribor za leto 2007.
URL=<http://www.maribor.si/dokument.aspx?id=6655>«25.10.2008.
13. Proračun Mestne občine Maribor za leto 2008.
URL=<http://www.maribor.si/dokument.aspx?id=8111>«25.10.2008.
14. Ustava RS, Uradni list RS, št. 33/1991, 66/2000, 24/2003, 69/2004.
15. Statut Mestne občine Maribor.
URL=<http://www.maribor.si/podrocje.aspx?id=5>«28.10.2008.
16. Predstavitev mesta Maribor.
URL=<http://www.maribor.si/podrocje.aspx?id=216>«10.11.2008.
17. Predstavitev mesta Maribor.
URL=<http://www.sl.wikipedia.org/wiki/Maribor>«10.11.2008.

SEZNAM SLIK IN TABEL

Slika 1: Grafični prikaz gibanja prihodkov MOM v letih od 2005 do 2008.	27
Slika 2: Grafični prikaz strukture prihodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.	29
Slika 3: Gibanje odhodkov Mestne občine Maribor po ekonomski klasifikaciji v letih od 2005 do 2008.	32
Slika 4: Struktura odhodkov Mestne občine Maribor pa ekonomski klasifikaciji v letih od 2005 do 2008.	34
Slika 5: Gibanje odhodkov Mestne občine Maribor po funkcionalni klasifikaciji v letih od 2005 do 2008.	36
Slika 6: Struktura odhodkov po funkcionalni klasifikaciji Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.	38
Slika 7: Grafični prikaz proračunskega presežka/primanjkljaja Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008	39
Slika 9: Račun financiranja MOM v letih 2005 do 2008.....	43
Slika 10: Vrednosti načrta razvojnih programov od leta 2008 do 2011	46
Tabela 1: Stopnje rasti prihodkov Mestne občine Maribor v letih 2005 do 2008.	26
Tabela 2: Strukturni odstotki prihodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.	28
Tabela 3: Stopnje rasti odhodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008.	30
Tabela 4: Strukturni odstotki odhodkov Mestne občine Maribor po ekonomski klasifikaciji od leta 2005 do 2008.....	33
Tabela 5: Stopnje rasti odhodkov Mestne občine Maribor v letih od 2005 do 2008 po funkcionalni klasifikaciji.	35
Tabela 6: Strukturni odstotki odhodkov Mestne občine Maribor po funkcionalni klasifikaciji od leta 2005 do 2008.....	37
Tabela 7: Prikaz proračunskega presežka/primanjkljaja Mestne občine Maribor od leta 2005 do 2008.	39
Tabela 8: Račun finančnih terjatev in naložb.....	40
Tabela 9: Račun financiranja Mestne občine Maribor v letih 2005 do 2008.	42
Tabela 10: Načrt razvojnih programov od leta 2008 do 2011.....	44

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

MOM	Mestna občina Maribor
EU	Evropska Unija
RS	Republika Slovenija
MELLS	Mednarodna evropska listina lokalne samouprave
SE	Senat Evrope
ZLS	Zakon o lokalni samoupravi
ZFO	Zakon o financiranju občin
ZUP	Zakon o splošnem upravnem postopku
ZJF	Zakon o javnih financah
COFOG	Classification of the functions of the government
ZUODO	Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij
ZPUODO	Zakon o postopku za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij
NUSZ	Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča

PRILOGE

Priloga 1: Proračunski prihodki Mestne občine Maribor v letih 2005 do 2008 z letnimi stopnjami rasti in povprečno letno stopnjo rasti.

VRSTE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV	2005	2006	2007	2008	Vj 06	Vj 07	Vj 08	S 06/05	S 07/06	S 08/06	Povp. stopnja rasti v %
1. DAVČNI PRIHODKI	51.520.881	52.967.600	57.429.500	61.316.398	102,8	108,4	106,8	2,8	8,4	6,8	6,0
Davki na dohodek in dobiček	34.927.391	36.833.333	42.253.835	44.307.366	105,5	114,7	104,9	5,5	14,7	4,9	8,3
Davki na premoženje	13.628.776	13.682.917	14.184.596	15.161.600	100,4	103,7	106,9	0,4	3,7	6,9	3,7
Domači davki na blago in storitve	2.964.714	2.451.350	991.069	1.847.432	82,7	40,4	186,4	-17,3	-59,6	86,4	3,2
2. NEDAVČNI PRIHODKI	13.888.211	14.326.721	15.457.872	15.257.806	103,2	107,9	98,7	3,2	7,9	-1,3	3,3
Udeležba na dobičku in dohodki od premož.	8.565.656	7.301.696	7.826.719	7.922.261	85,2	107,2	101,2	-14,8	7,2	1,2	-2,1
Takse in pristojbine	266.359	272.833	182.775	136.200	102,4	67,0	74,5	2,4	-33,0	-25,5	-18,7
Denarne kazni	300.534	305.029	451.511	473.034	101,5	148,0	104,8	1,5	48,0	4,8	18,1
Prihodki od prodaje blaga in storitev	120.514	112.246	103.948	38.802	93,1	92,6	37,3	-6,9	-7,4	-62,7	-25,6
Drugi nedavčni prihodki	4.635.148	6.334.917	6.892.919	6.687.509	136,7	108,8	97,0	36,7	8,8	-3,0	14,2
3. KAPITALSKI PRIHODKI	6.445.985	5.063.000	5.133.200	8.110.085	78,5	101,4	158,0	-21,5	1,4	58,0	12,6
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	564.096	1.438.000	2.212.152	2.535.085	254,9	153,8	114,6	154,9	53,8	14,6	74,5
Prih. od prodaje zemljišč in neopred. dolg. sred.	5.881.889	3.625.000	2.921.048	5.575.000	61,6	80,6	190,9	-38,4	-19,4	90,9	11,0
4. PREJETE DONACIJE	158.971	443.750	313.053	73.858	279,1	70,5	23,6	179,1	-29,5	-76,4	24,4
Prejete donacije iz domačih virov	20.372	443.750	313.053	73.858	2178,2	70,5	23,6	2078,2	-29,5	-76,4	657,5
Prejete donacije iz tujine	138.599	0	0	0	0,0	/	/	-100,0	/	/	-100,0
5. TRANSFERNI PRIHODKI	3.561.613	4.561.622	9.303.865	7.355.872	128,1	204,0	79,1	28,1	104,0	-20,9	37,0
Transferni prih. iz drugih javnofinančnih institucij	3.561.613	4.561.622	6.496.631	3.023.440	128,1	142,4	46,5	28,1	42,4	-53,5	5,7
Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sred. prorač. EU	0	0	2.807.234	4.332.432	/	/	154,3	/	/	54,3	54,3
6. PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE	50.926	104.375	114.045	106.500	205,0	109,3	93,4	105,0	9,3	-6,6	35,9
Prejeta sredstva iz proračuna EU za strukturno politiko	50.926	104.375	112.447	106.500	205,0	107,7	94,7	105,0	7,7	-5,3	35,8
Prejeta sredstva iz drugih evropskih institucij	0	0	1.598	0	/	/	0,0	/	/	100,0	-100,0
SKUPAJ PRIHODKI	75.626.587	77.467.068	87.751.535	92.220.519	102,4	113,3	105,1	2,4	13,3	5,1	6,9

Priloga 2: Proračunski prihodki Mestne občine Maribor za letih 2005 do 2008 in strukturni deleži prihodkov.

VRSTE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV	2005	2006	2007	2008	deleži v letu 05	deleži v letu 06	deleži v letu 07	deleži v letu 08
1. DAVČNI PRIHODKI	51.520.881	52.967.600	57.429.500	61.316.398	68,13	68,37	65,45	66,49
Davki na dohodek in dobiček	34.927.391	36.833.333	42.253.835	44.307.366	46,18	47,55	48,15	48,05
Davki na premoženje	13.628.776	13.682.917	14.184.596	15.161.600	18,02	17,66	16,16	16,44
Domači davki na blago in storitve	2.964.714	2.451.350	991.069	1.847.432	3,92	3,16	1,13	2,00
2. NEDAVČNI PRIHODKI	13.888.211	14.326.721	15.457.872	15.257.806	18,36	18,49	17,62	16,54
Udeležba na dobičku in dohodki od premož.	8.565.656	7.301.696	7.826.719	7.922.261	11,33	9,43	8,92	8,59
Takse in pristojbine	266.359	272.833	182.775	136.200	0,35	0,35	0,21	0,15
Denarne kazni	300.534	305.029	451.511	473.034	0,40	0,39	0,51	0,51
Prihodki od prodaje blaga in storitev	120.514	112.246	103.948	38.802	0,16	0,14	0,12	0,04
Drugi nedavčni prihodki	4.635.148	6.334.917	6.892.919	6.687.509	6,13	8,18	7,86	7,25
3. KAPITALSKI PRIHODKI	6.445.985	5.063.000	5.133.200	8.110.085	8,52	6,54	5,85	8,79
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	564.096	1.438.000	2.212.152	2.535.085	0,75	1,86	2,52	2,75
Prih. od prodaje zemljišč in neopred. dolg. sred.	5.881.889	3.625.000	2.921.048	5.575.000	7,78	4,68	3,33	6,05
4. PREJETE DONACIJE	158.971	443.750	313.053	73.858	0,21	0,57	0,36	0,08
Prejete donacije iz domačih virov	20.372	443.750	313.053	73.858	0,03	0,57	0,36	0,08
Prejete donacije iz tujine	138.599	0	0	0	0,18	0,00	0,00	0,00
5. TRANSFERNI PRIHODKI	3.561.613	4.561.622	9.303.865	7.355.872	4,71	5,89	10,60	7,98
Transforni prih iz drugih javnofinančnih institucij	3.561.613	4.561.622	6.496.631	3.023.440	4,71	5,89	7,40	3,28
Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sred. prorač. EU	0	0	2.807.234	4.332.432	0,00	0,00	3,20	4,70
6. PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE	50.926	104.375	114.045	106.500	0,07	0,13	0,13	0,12
Prejeta sredstva iz proračuna EU za strukturno politiko	50.926	104.375	112.447	106.500	0,07	0,13	0,13	0,12
Prejeta sredstva iz drugih evropskih institucij	0	0	1.598	0	0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ PRIHODKI	75.626.587	77.467.068	87.751.535	92.220.519	100,00	100,00	100,00	100,00

Priloga 3: Proračunski odhodki Mestne občine Maribor po ekonomski klasifikaciji v letih 2005 do 2008 z letnimi stopnjami rasti in povprečno letno stopnjo.

VRSTE PRORAČUNSKIH ODHODKOV	2005	2006	2007	2008	Vj 06	Vj 07	Vj 08	S 06/05	S 07/06	S 08/07	Povp. stopnja rasti v %
1. TEKOČI ODHODKI	12.359.067	13.187.617	14.348.133	14.956.743	106,70	108,80	104,24	6,70	8,80	4,24	6,58
Plače in drugi izdatki zaposlenim	4.625.575	4.835.271	5.260.456	5.506.292	104,53	108,79	104,67	4,53	8,79	4,67	6,00
Prispevki delodajalcev za socialno varnost	768.586	781.179	834.974	845.494	101,64	106,89	101,26	1,64	6,89	1,26	3,26
Izdatki za blago in storitve	6.441.028	6.914.963	7.374.239	7.786.327	107,36	106,64	105,59	7,36	6,64	5,59	6,53
Plačila domačih obresti	369.153	260.371	259.776	199.800	70,53	99,77	76,91	-29,47	-0,23	-23,09	-17,59
Rezerve	154.725	395.833	618.688	618.830	255,83	156,30	100,02	155,83	56,30	0,02	70,72
2. TEKOČI TRANSFERI	42.531.772	44.623.433	47.781.130	52.157.092	104,92	107,08	109,16	4,92	7,08	9,16	7,05
Subvencije	1.533.416	1.525.963	1.948.876	3.910.019	99,51	127,71	200,63	-0,49	27,71	100,63	42,62
Transferi posameznikom in gospodinjstvom	2.612.654	3.317.608	15.263.380	16.501.054	126,98	460,07	108,11	26,98	360,07	8,11	131,72
Transferi neprofitnim org. in ustanovam	3.544.037	3.722.933	5.239.409	5.235.098	105,05	140,73	99,92	5,05	40,73	-0,08	15,23
Drugi tekoči domači transferi	34.840.832	36.056.096	25.327.465	26.509.953	103,49	70,24	104,67	3,49	-29,76	4,67	-7,20
Tekoči transferi v tujino	833	833	2.000	968	100,00	240,10	48,40	0,00	140,10	-51,60	29,50
3. INVESTICIJSKI ODHODKI	6.521.294	5.698.375	7.964.056	15.269.514	87,38	139,76	191,73	-12,62	39,76	91,73	39,62
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	6.521.294	5.698.375	7.964.056	15.269.514	87,38	139,76	191,73	-12,62	39,76	91,73	39,62
4. INVESTICIJSKI TRANSFERI	19.340.113	28.895.267	40.134.939	34.178.075	149,41	138,90	85,16	49,41	38,90	-14,84	24,49
Inv. Transf. Pravnim in fizičnim osebam, ki niso pror. Upor.	15.196.878	21.776.867	32.038.080	25.152.269	143,30	147,12	78,51	43,30	47,12	-21,49	22,98
Inv. Transf. Proračunskim uporabnikom	4.143.235	7.118.400	8.096.859	9.025.806	171,81	113,75	111,47	71,81	13,75	11,47	32,34
SKUPAJ ODHODKI	80.752.246	92.404.692	110.228.258	116.561.424	114,43	119,29	105,75	14,43	19,29	5,75	13,15

Priloga 4: Proračunski odhodki Mestne občine Maribor po ekonomski klasifikaciji v letih 2005 do 2008 in strukturni deleži odhodkov.

VRSTE PRORAČUNSKIH ODHODKOV	2005	2006	2007	2008	deleži v letu 05	deleži v letu 06	deleži v letu 07	deleži v letu 08
1. TEKOČI ODHODKI	12.359.067	13.187.617	14.348.133	14.956.743	15,30	14,27	13,02	12,83
Plače in drugi izdatki zaposlenim	4.625.575	4.835.271	5.260.456	5.506.292	5,73	5,23	4,77	4,72
Prispevki delodajalcev za socialno varnost	768.586	781.179	834.974	845.494	0,95	0,85	0,76	0,73
Izdatki za blago in storitve	6.441.028	6.914.963	7.374.239	7.786.327	7,98	7,48	6,69	6,68
Plačila domačih obresti	369.153	260.371	259.776	199.800	0,46	0,28	0,24	0,17
Rezerve	154.725	395.833	618.688	618.830	0,19	0,43	0,56	0,53
2. TEKOČI TRANSFERI	42.531.772	44.623.433	47.781.130	52.157.092	52,67	48,29	43,35	44,75
Subvencije	1.533.416	1.525.963	1.948.876	3.910.019	1,90	1,65	1,77	3,35
Transferi posamezinkom in gospodinjstvom	2.612.654	3.317.608	15.263.380	16.501.054	3,24	3,59	13,85	14,16
Transferi neprifitnim org. in ustanovam	3.544.037	3.722.933	5.239.409	5.235.098	4,39	4,03	4,75	4,49
Drugi tekoči domači transferi	34.840.832	36.056.096	25.327.465	26.509.953	43,15	39,02	22,98	22,74
Tekoči transferi v tujino	833	833	2.000	968	0,00	0,00	0,00	0,00
3. INVESTICIJSKI ODHODKI	6.521.294	5.698.375	7.964.056	15.269.514	8,08	6,17	7,23	13,10
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	6.521.294	5.698.375	7.964.056	15.269.514	8,08	6,17	7,23	13,10
4. INVESTICIJSKI TRANSFERI	19.340.113	28.895.267	40.134.939	34.178.075	23,95	31,27	36,41	29,32
Inv. Transf. Pravnim in fizičm osebam, ki niso pror. Upor.	15.196.878	21.776.867	32.038.080	25.152.269	18,82	23,57	29,07	21,58
Inv. Transf. Proračunskim uporabnikom	4.143.235	7.118.400	8.096.859	9.025.806	5,13	7,70	7,35	7,74
SKUPAJ ODHODKI	80.752.246	92.404.692	110.228.258	116.561.424	100,00	100,00	100,00	100,00

Priloga 5: Proračunski odhodki Mestne občine Maribor po funkcionalni klasifikaciji v letih 2005 do 2008 z letnimi stopnjami rasti in povprečno letno stopnjo.

PODROČJA PRORAČUNSKE PORABE	2005	2006	2007	2008	Vj06	Vj07	Vj08	S 06/07	S 07/06	S 08/07	Povp. stop. rasti v %
JAVNA UPRAVA	12.554.081	14.099.404	20.700.465	18.265.975	112,31	146,82	88,24	12,31	46,82	-11,76	15,79
OBRAMBA	202.028	205.118	303.791	165.603	101,53	148,11	54,51	1,53	48,11	-45,49	1,38
JAVNI RED IN VARNOST	2.165.310	2.228.485	2.518.325	2.867.787	102,92	113,01	113,88	2,92	13,01	13,88	9,93
GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	12.217.259	16.188.225	18.248.405	20.612.515	132,50	112,73	112,96	32,50	12,73	12,96	19,39
VARSTVO OKOLJA	9.619.888	10.398.325	9.181.289	9.398.361	108,09	88,30	102,36	8,09	-11,70	2,36	-0,42
STANOVANJSKA DEJAVNOSTI IN PROST. RAZVOJ	9.443.703	11.850.230	12.311.800	14.710.661	125,48	103,90	119,48	25,48	3,90	19,48	16,29
ZDRAVSTVO	218.398	203.685	1.164.630	2.320.779	93,26	571,78	199,27	-6,74	471,78	99,27	188,10
REKREACIJA, KULTURA IN DEJAVNOST DEJ. NEPR. ORG.	12.192.317	12.153.800	18.163.718	18.422.487	99,68	149,45	101,42	-0,32	49,45	1,42	16,85
IZOBRAŽEVANJE	17.157.694	19.461.375	21.517.511	23.232.043	113,43	110,57	107,97	13,43	10,57	7,97	10,65
SOCIALNA VARNOST	4.981.568	5.616.045	6.118.324	6.565.213	112,74	108,94	107,30	12,74	8,94	7,30	9,66
SKUPAJ ODHODKI	80.752.246	92.404.692	110.228.258	116.561.424	114,43	119,29	105,75	14,43	19,29	5,75	13,15

Priloga 6: Proračunski odhodki Mestne občine Maribor po funkcionalni klasifikaciji v letih 2005 do 2008 in strukturni deleži odhodkov.

PODROČJA PROR. PORABE	2005	2006	2007	2008	deleži v letu 05	deleži v letu 06	deleži v letu 07	deleži v letu 08
JAVNA UPRAVA	12.554.081	14.099.404	20.700.465	18.265.975	15,55	15,26	18,78	15,67
OBRAMBA	202.028	205.118	303.791	165.603	0,25	0,22	0,28	0,14
JAVNI RED IN VARNOST	2.165.310	2.228.485	2.518.325	2.867.787	2,68	2,41	2,28	2,46
GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	12.217.259	16.188.225	18.248.405	20.612.515	15,13	17,52	16,56	17,68
VARSTVO OKOLJA	9.619.888	10.398.325	9.181.289	9.398.361	11,91	11,25	8,33	8,06
STANOVANJSKA DEJAVNOSTI IN PROST. RAZVOJ	9.443.703	11.850.230	12.311.800	14.710.661	11,69	12,82	11,17	12,62
ZDRAVSTVO	218.398	203.685	1.164.630	2.320.779	0,27	0,22	1,06	1,99
REKREACIJA, KULTURA IN DEJAVNOST DEJ. NEPR. ORG.	12.192.317	12.153.800	18.163.718	18.422.487	15,10	13,15	16,48	15,80
IZOBRAŽEVANJE	17.157.694	19.461.375	21.517.511	23.232.043	21,25	21,06	19,52	19,93
SOCIALNA VARNOST	4.981.568	5.616.045	6.118.324	6.565.213	6,17	6,08	5,55	5,63
SKUPAJ	80.752.246	92.404.692	110.228.258	116.561.424	100,00	100,00	100,00	100,00

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA

Izjavljam, da sem avtor diplomskega dela z naslovom Analiza prihodkov in odhodkov Mestne občine Maribor in se strinjam z objavo svojega diplomskega dela na internetnih straneh Fakultete za upravo.

Podpis:

Diplomsko delo je lektoriral dipl. prof. slovenskega jezika Ivan Ceganec